ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔާ

ގަވާއިދު ކޮމިޓީގެ 16 ވަނަ ބައްދަލުވުން

5 އޮކްޓޫބަރު 2021

ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އާ އިމާރާތް (ކޮމިޓީރުމާ ކޮބަރި 4)

ފެށުނު ގަޑި: 10:00

{ރިޔާސަތުގައި އިންނެވި ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު؛ ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާދިލު}

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ގަވާއިދު ކޮމިޓީގެ 2021 ވަނަ އަހަރުގެ 16 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް ވަޑައިގެންނެވި ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ މިއަދުގެ މި ބައްދަލުވުމުގެ އެޖެންޑާކުރެވިފައި މިވަނީ، ރާއްޖޭގައި ހުރި އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓްތަކަށް ގަސްގަހާއި އަދި ދިރޭތަކެތި އެތެރެކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ހުރަހަކަށްވާ މައްސަލަޔާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރ އަދި މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ ބޭފުޅުންނާ ބައްދަލުކުރުން. އެނގިވަޑައިގެންނަވާނެ ފަހަރިން މި މައްސަލައިގެ ފުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިހާދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލައެއް. މި މައްސަލަޔާ ގުޅޭގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރެއްވުމަށް ބަލައި މި ދެ މުއައްސަސާގެ ބޭފުޅުންނަށް ދަންނަވާލެވިފައި ވަނީ. ކުރިން ދުވަހަކު އަޅުގަނޑުމެން މި ކަމުގައި ވުރެ އެންމެ ގެނަސް އޮތްކޮމިޓީގެ ވާހަކަ ވިދާޅުވެއްކަމަކަ އިދާރީ ބޭފުޅުން ބައްދަލުވާފައި، އެ ބޭފުޅުން ދުވަން ނޯޓް ކަލެޑް ވީމަ އެ ބޭފުޅުންނަން ދަންނަވައިލިން. އެހެންވީމާ، މިހާރު މި ބޭފުޅުން ވަޑައިގެން ތިއްބެވީމަ އަޅުގަނޑު އިލްތިމާސް ބޭފުޅުންނަށް ދަންނަވާލަން އެ ބޭފުޅުން ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެންނެވުމަށް ދަންނަވާލަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ކަރަންޓު) السَّلاَمُ عَلَيْكُمْ. އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލަމުން މި ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެންދެއްވި ކަމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީގެ ބޭފުޅުންނާއި އަދި ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ ބޭފުޅުންނަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. މިއަދުގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތަކީ، ރާއްޖޭގައި ހުރި އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓްތަކަށް ގަސްގަހާ ދިރޭ ތަކެތި އެތެރެކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން މި ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުން. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ބައްދަލުވުމަށް ވަޑައިގެން ތިއްބެވީ ކަސްޓަމްސްގެ، އެސިސްޓެންޓް ކޮމިޝަނަރ އޮފް ކަސްޓަމްސް އަޙްމަދު އިސްމާއީލް ނަސީމް، ޗީފް ސުޕަރިންޓެންޑެންޓް އޮފް ކަސްޓަމްސް އަޙްމަދު ސިފާޒް، ސުޕަރިންޓެންޑެންޓް އޮފް ކަސްޓަމްސް އިބްރާހީމް ފަޒާލް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒްގެ ފަރާތުން، ޑިރެކްޓަރ އަޙްމަދު ޝަފާޤު، ޑިރެކްޓަރ އަޙްމަދު ސަމީން. މި ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަނޑު މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑު މި ކޮމިޓީ ކުރިއަށް ގެންދަނީ، މިހާރު މި ހަރަކާތުގައި އެކު މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން މި ބޭފުޅުން ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގަތުމަށް ދަންނަވާލެވިފައި ވަނީ. މި ކޮމިޓީއަށް މި ހަރަކާތުގައި އެކު މަސައްކަތް، ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީއާއި، ރާއްޖޭގައި ހުރި އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓްތަކަށް މި ދިރުނިޔާގެ އިރުޝާދުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ބައްދަލުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ސުވާލު ކޮމިޓީން މި

މިއޮތީ. ދެން އެއަށްވުރެން ބޮޑުކޮށް ވެސް ފުރަތަމައިގައި އޮވެދާނެ ކަންނޭނގެ. ދެން، މި ބޯޓުވެރިންގެ މަސައްކަތުގައި މި ބޭނުން މިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން އެއީ ކޮންމެވެސް ޚިޔާލެއްކަން އެކަން ކުރަން އުސޫލުތަކީ ނުވަތަ އެ ކަންބޮޑުވުމަށް ހައްލެއް އަޅުގަނޑުމެން ހޯދަނީ ކަމަށް ވަންޏާ އެކަން ކުރެވޭ ގޮތް ގޮތް ކޮބައިތޯ، އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ މިނިސްޓްރީއަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން، މައްސަލައެއް ނެތް ކޮށްލާ، ކުރިން ކޮން ބޭނުންފުޅުވާ ކަމަށް ފުރަތަމަ މިނިސްޓްރީން ވަކިން ގުޅުމަކީ ކުރުވާލެވޭ ބަލާލަން ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑުމެން ދެން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ ގޮތުގައި ބާރުދޭނަން ހުށަހެޅުމެއް ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ދާނީ ސާފުކުރުމުން ޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީއަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން.

މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރގެ ޕާމަނަންޓް ސެކްރެޓަރީ އަޙްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދައްކަވަމުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. ދެން، މަސްއޫލާއި، ދެން އަޅުގަނޑާއެކުގައި ބައިވެރިވަނީ ގާސިމް މުޙައްމަދު. ދެން އެގްރިކަލްޗަރ، އަސްލަމް ގަސްގަހާގެހި އެތެރެކުރުމާއި އެ އަންނަން ޖުރާސީމަރު ގާސިމް އަލިއަޅުވައިލާން. އަޅުގަނޑު ފިޝަރީޒް ސަޕޯޓް ދިނުމަކީ ބޮޑު އެކަމަށް ގިނަ އެއްބަސްވުންތަކެއް ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި އެކްސްޕޯޓް މި ކުރެވޭނީ. ދެން، އެކްސްޕޯޓް މަސްދާރުކުރާއިރު ޢާންމުކޮށް ރާއްޖެއަށް އެއްވެސް އޮފީހެއް ނުވޭ ގައިޑްލައިންތައް. ބައިނަލްއަޤުވާމީ ގޮތުން ހުށަހެޅިފައި ރިޕަބްލިކަނުން ވެސް އެބަ ހުރޭ. ދެން، މިހާރު ފާހަގަކޮށްލާ ރާއްޖެއިން ސްޕެޝަލް ފުޑްސް މަސްއަލަ ފާހަގަކުރާނަން މި އެކްސްޕޯޓް ކުރުމުގައި، ކޮއިލިޓީއާއި މި ބޭރުކުރުމުގައި ގަސްދުވަހުގެ ގޮތުގައި ކުރީގެ ބަލާބަލާ އަވަސް. އެ މި ބޭރުކުރުވާ ގޮތަކީ ހަރުދަނާ ބޭސްތަކެއް ބަދަލުވާ ފަށާ. ދެން، ވަގުތު މަދުން މައިގަނޑު ގޮތަކަށް މި ދާއިރާ ވާޖިބު ގޮތަކަށް ސެޓްފިކެޓަކަށް މި ބޭރުކުރުވާ މަސް. އެ މައިގަނޑު ގޮތަކަށް މި ބޭރުކުރާ ޤަވާޢިދުގެ ބާރުއަޅަމުން. ދެން ފާސްކުރާ ސިސްޓަމް ފާހަގަކުރެވޭ މަގުގެ ބާރުބޮޑަށް ނަމޫނާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ވަރަށް ސީރިއަސް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމަކީ ހަމަޖެހިސްނޯޓް ވަރަށްވުރެ މިނިސްޓްރީގެ ފުރާޅުން މި ދުވަސް އެކްސްޕޯޓްކުރާ ސިޓްފިކޭޓް ކުރެވޭ. ކެ ސްޕެސިފިކް ދޫކުރެވޭން. ކެ ސްޕެސިފިކޭޝަން ކުރިއަށް ގެންދަނީ ހުށަހެޅި އެއް މަގަކީ ރާއްޖޭގެ ގަވާއިދުތަކުގެ ބަލައިން ރިލެވަންޓް އެއްސަރަހައްދުން ބާނާފައި ކެޓަގަރީ ކާނާ ތަކެތި ޖަހާ. މި ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކުރެވިފައި ބާރާނަށްވާ އެ ބާވަތުގެ ޕޯލިސީތަކަކަށް އަލަތު ޝިޕްމަންޓުތަކުގެ އިމްޕޯޓްކުރެވޭ ރާއްޖެއިން ރަނގަޅު މިގޮތަށް ހިމެނޭ ތަނަށް ބަލާފައި ކަނޑައެޅޭ. ރަށް ބޭނުން ހިމަނާއިރު ޚާއްޞަ ބައެއް މިޤާމެއްގައި ސާޓިފިކޭޓް ހަދާ ސިފައިން ސާޓިފިކޭޓުން ވެސް މިހާރު އެ ރިޕޯޓް އެބަ ދެކޭގޮތުގައި އެއްޗެއް ގޮތަށް އެބަ

ހަދާ. އެހެންނަމަވެސް، މި ލިޔުން މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު އޮންލައިން ވަސީލަތްތައް ދުރުވެރިކޮށް ދުވާލީ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ރާއްޖޭގެ ކޮންމެ ބަނދަރަކުން މަހުގެ ޝިޕްމަންޓެއް އެކްސްޕޯޓުކުރަމުގައި ވިޔަސް މިނިސްޓްރީން އެ އެގްރީމަންޓު ހުރި ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ އޮންލައިން ސިސްޓަމް ފަރުމާކޮށް ލިޔުން ދޫކުރެވެން ދަނީ. އެހެންނަމަވެސް، މިވަގުތު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން ހާޑް ކޮޕީއެއް ގޮތަށް އެ ސެޓްފިކެޓް ދޫކުރެވުނަސް، ކޮވިޑާ ގުޅިގެން މިއަދު ބަދަލާ އެއްކޮށް ކުރިން އޮންލައިންކުރެވިފައި ވަނީ. ދެން، އެ ސެޓްފިކެޓަކީ ހަމަ ކުރިން އޮންލައިންކޮށް އެ ބޭނުންވާ އެކްސްޕޯޓުކުރާ ފަރާތްތަކަށް، އެއީ މީހަކު ކަމުގައި ވިޔަސް އަދި އެހެން ޕްރޮސެސްކުރާ ފަރާތްތަކުގައި ވިޔަސް އެ އެބަ ދޫކުރާ އެ ލިޔުން އޮންލައިންކޮށް ޗެކްކޮށްލެވޭނެ. އޭގެ މާނައަކީ މިހާރު އަސްލު ދޫކުރެވިގެން މަސް އެކްސްޕޯޓުކުރުމުގެ މަސައްކަތުގައި ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީން އެ ފޮނުވަމުންދާ އިތުރު މަސައްކަތްތަކެއް ނުކުރެވިގެން އެއްވެސް ބަދަލަކާ ނުލައި އޮންލައިންކުރުމުން މަސައްކަތްތަކަށް ލުއިވެއްޖެ. ދެން އެކަމުގައި ގަވާއިދުގެ ބަނދަރުތަކުގައި ރަސްމީކޮށް މި އޮންލައިންކޮށްދޭ ޚިދުމަތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ބޮޑު ލުއިތަކެއް އަށް. މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ރަށެއްގައި ސެޓްފިކެޓް އެ ދަނޑިވަޅު ހޭދަ އަތޮޅުން ދިރާސާކުރުމާއި ވަގުތު މި އޮންލައިންކުރުމުގައި. ދެން، ހަމަ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ބަނދަރުތަކުގައި މި ބޭނުން ލިބިދޭ ފުރުޞަތު އަދި މުހިއްމު ބަނދަރުތަކުން އޮންލައިންކުރުމާއި މަސް އޮންލައިންކުރުމުގައި އިންގޭ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ކޮޅު އެއްބާރު އަރުވަން. މައިގަނޑުގޮތެއްގައި ބި ވާހަކަދެއްކެވި އިސްލާހުކުރެއްވުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަށަވަރުވުން މިއަދު މި އިސްލާހާ ގުޅޭ ކަންބޮޑުވުން.

މިނިސްޓަރ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރ ހުސައިން ރަޝީދު ހަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ދެއްވީތީ. ބޭރުން ގެސްޓުކޮށްގެން، ދިރާސާކުރެވުނު، ބަޔަކު އެ ބަޔާންކުރި ބަލަހައްޓާލާ. ޝުކުރިއްޔާ.

މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރގެ ޑިރެކްޓަރ ގާސިމް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޙްތަރަމް. ވަރަށް ރަނގަޅު ވާހަކަތަކެއް ކަންނޭނގެ މި ދެކެވުނީ. އަސްލު ބަޖެޓުގައި އެގްރިކަލްޗަރ މަސައްކަތްތަކާއި ކުރާ ދިރާސާތަކާއި ވެސް، ހާއްސަކޮށް މި ފާއިތުވި ތިންއަހަރުގައި ރިސާޗަށް ކަރަންޓީން ފެސިލިޓީސްތަކާއި ގައިޑްލައިންތައް އިނގޭތޯ. މިހާތަނަށް އަޅައިދެވިގައި ހާއްސަގައި މި ހުންނަނީ ސެންޓްރަލް އެއް ކަރަންޓީން ފެސިލިޓީއެއް މިއިންނަނީ. ހުޅުމާލޭގައި އެގްރިކަލްޗަރގެ މި އިންނަ ކަރަންޓީން ފެސިލިޓީ. ދެން، ގަސްގަހާގެހި އިމްޕޯޓްކުރުމާއި، ޕޯލްޓްރީ ސްޓޮކް އިމްޕޯޓްކުރުމާއި، ދިރޭ ޖަނަވާރު އިމްޕޯޓްކުރުމާއި، މި ހުރި މަސައްކަތްތަކަށް ވެސް އަސާސީ ބޭނުންވާ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މިހާރު މި ހުރީ ހަމައެކަނި މާލެ ސަރަހައްދުގައި. ދެން، އެކަމަކު އެގްރިކަލްޗަރ ހިނގާ ރިސާޗް ކަރަންޓީން ފެސިލިޓީސްގެ ހާއްސަކޮށް ދެން ބޭނުން މިހާރު އައިސްފައިވާ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް ގޮތުގައި އެއީ ކަމަކީ ވާ ފެސިލިޓީ އެގްރިކަލްޗަރ ބަޖެޓުކުރާތާ ވެސް 3 ވަރަކަށް އަހަރު ވެއްޖެ. އޭގެ ތެރެއިން އެގްރިކަލްޗަރ މިހާރު އެއް ރިސާޗް ކަރަންޓީން ފެސިލިޓީ، ހާއްސަކޮށް އެންމެ ބޮޑު އެއް ޗެލެންޖަކީ ސަސްޓެއިނަބަލް އަޅައިގަތް ކަރަންޓީންގެ މިހާރު. އެއްޗީ ގަވަރންމަންޓްގެ ދިމާލުން ހިންގާ މަސައްކަތްތަކާ ވަރަށް ގާތުން ގުޅިގެން އެމް.އޭ.އާރ.ޑީއާ ރިސާޗަށް، ސްޓޮރޭޖް ރިސާޗްގައި މިހާރު މިވަނީ. އެހެންވީމާ، އެއާ ފިޔަވަޅު އަޅައިގެން ރިސާޗަށް، ފައިބަރކަލްޗަރ، ދެ ރިސާޗް ކަރަންޓީން ފެސިލިޓީއެއް ގާއިމްކުރަން އަސްލުގައި މި ފަހު އަހަރުތަކުގައި ދިރާސާކުރަމުން އިނގޭތޯ. ދެން، މި ތަންތަން ހިމަނާ މި ތަންތަން ދެން ބޭނުން ހަމަ ރަނގަޅަށް ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީގެ އިން މިހާރު ފޯރުކޮށްދޭ ތަރައްޤީ. ދެން، މި އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ އަސްލު ދުވަސްވީ ސަބަބުތަކާއި، ޝަރުޠު ދުވަސް ވާހަކަދެއްކިއިރު ބޮޑެތި ވަރަށް ބައިވަރު އިންޓަރނޭޝަނަލް ގައިޑްލައިން ވެސް ހުންނަ ކަމެއް. ހާއްސަކޮށް ގަސްގަހާގެހި އިމްޕޯޓްކުރުމުގައި ދެން ބޮޑެތި ރިސްކު ޖަނަވާރު. އޭގެ ތެރޭގައި މި ޑިޒީސްތަކަށް އަދި މިސާލަކަށް، ހާއްސަކޮށް އެގްރިކަލްޗަރގެ ބޭނުމަކަށް މިނިސްޓްރީގެ ބޭނުން ފޯރުކޮށްދޭ ދިރުން. އެހެންވީމާ، މިހާރު އެއްލާލެވޭ ޖަނަވާރުން ބޭނުން ހާއްޖައެއް ޖަނަވާރުން ބޭނުން މި އިންނަނީ ދޫނިކުކުޅު، އަދި ފުރަތަމަ ފެށިގެން ބޮޑުތަކަށް ޖަނަވާރުތަކެއް މި ދިރިހުރި. އެހެންވީމާ، މިއަދު ބޮޑުމި އުސޫލުތަކެއް މި އިންނަނީ. އޭގެ ތެރެއިން ހާއްސަކޮށް ދިރިއުޅޭ ޖަނަވާރު ބޭނުމަށް ގެނެސް، އޭގެ ބައެއް. ދެން، ބޮޑު ޖަނަވާރު ކަމަށްވާ ގެރި ބަކަރި ފަދަ އެއްޗިހި ކަރަންޓީންކުރާނެ ތަނެއް ބޭނުން. ދެން، ހަމަ ކުޑަކުޑަ ހިމާޔަތްކުރުމަށް ބޭނުން ކަރަންޓީން ސަރަހައްދެއް ފަދަ ތަނެއް ބޭނުންވޭ. ދެން، މީގެ އިތުރުން އެބަހުރި ބައިވަރު ކަރަންޓީން ސަރަހައްދުތަކެއް. މި ގުޅޭ ގޮތުން ރަނގަޅު ބަޖެޓުގައި ގުޅޭ ފަރާތުން ޖާގައެއް

ހެދިގެން. އެހެންވީމާ، އެހިސާބަށް ދިޔައިމަ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ޓެކްނިކަލް މިނިސްޓްރީން ދޭންޖެހޭ ގައިޑްލައިންސްތަކެއް ދޭން އަސްލުގައިގެން ވިސްނައިގެން މި ތިބީ. އެހެންވީމާ، މިހާރު އަސްލުގައި އަޅުގަނޑުމެން އަޅަންވެގެން މި މަސައްކަތްކުރާ ރިޖަނަލް ކަރަންޓީން ފެސިލިޓީއަށް ބޭނުންވާ ހުރިހާ މައުލޫމާތެއް މިހާރު ހުންނާނީ ދިނީ. ވާގޮތަކީ ކަރަންޓީން ފެސިލިޓީ އިންސާނީ ކަށަވަރުކުރާއިރު، ކޮންޑިޝަންތަކާއި އެހެން ރަނގަޅުކުރަން، މި ހުރިހާ ކަމުދާނެތީއެވެ. ދެން، އެ ރަށްރަށުގާ ހިސާބަށް ދިޔައިމަ އަސްލު އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކޮށް މި ކުރަނީ ހަމަ ކަސްޓަމްސް އޮތޯރިޓީގެ ފޯސް ހަމަ ވަރަށް ކޮލަބަރޭޝަނެއްގައި. މިހާރު މިކޮޅުގައި ކުރާ މަސައްކަތްތަކާ ފޯސް ހަމަ މެޑިކަލް ޓީމް އޮތޯރިޓީއާއި، ކަސްޓަމްސް ސަރވިސް އާއި، އެއަރޕޯޓް ކޮމްޕެނީއާ، މި ތަންތަނާ ގުޅިގެން ކުރާ މަސައްކަތްތަކެވެ. އެހެންވީމަ، މި ހުރިހާ ޕްރޮސީޖަރުތަކަކީ ފޯސް މިހާރު ހަރަކާތްތެރިވާ ކަސްޓަމްސްގެ ބޯޑަރުން ފޯސް ގެޓުގެން އެ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރިއަށް ދަނީ. ދެން، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލާހަން މިހާރު ފޯސް ހަމަ ރިޖަނަލް މާލެ ދުރު ޕްރޮސީޖަރު ހަމަ ޖަނަވާރު ފޯސް، ދިރި ޖަނަވާރު ފޯސް އަޅުގަނޑުމެން އެތެރެކުރަން ހާއްސަ ހަރަކާތްތަކުގައި ހިނގަނީ. މި ގަސްގަހާގެހި ފޯސް ހަމަ އެތެރެކުރަނީ. ހާއްސަކޮށް ކޮލިޖުގައި އަޅުގަނޑުމެން އާންމުކޮށް މި ގެންދޭ ޕްރޮސީޖަރ ބަދަލުކޮށްގެން މަސައްކަތްކޮށްލައި ކަރަންޓީނުކުރަން ދުވަސްކޮޅެއް ވެއްޖެ. އެއީ މިސާލަކަށް ކޮންޓެއިނަރު ނޫނީ އިމްޕޯޓަރުން ހަމަ މާލެއަށް އެ އެއްކޮޅަށް ސަޕްލައިކުރެވިގެން އެކަކަށް ހާލަތްތަކުގައި ހަމަ އަސްލު އެއްވަރު ފޯސް އެބަ ގެނެވޭ. އެކަމަކު ވަގުތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ކަރަންޓީނުގެ އޮފިސަރުން މިކޮޅުގައި ފުލްފަށް އެބަ ކުރުވަނީ ޗެކްކޮށްލައި. އެ އެކުލަވާލެއްވި ކޮންޓްރޯލުގައި އެތެރެކުރުން. ނުކުތް ޕްރޮސީޖަރާ އެކުގައި ހަމަ ކަސްޓަމްސްގެ ބޭނުންވަނީ އަޅުގަނޑުމެން މިކޮޅުން އެ ގެއްލިގެން ދިޔަން ޑިޕާޓްމަންޓާ އަޅުގަނޑުމެން ގުޅިގެން ފޯސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ހުރިހާ ކޮންޓްރޯލްކުރަނީ. ދެން އެކަމަކު، ރިޖަނަލް ފިއުމިގޭޝަން ހިފައިގެން ޕްރޮސެސްތަކާ އެއްކޮޅަށް ދުރުވެގެން ފޯސް ނޫނިއްޔާމު ވަރައިޓީ ގިނަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކަންތައްތަކާ ކުރިމަތިވޭ. އެހެންވީމާ، އެއީ އަސްލުގައި ޗެލެންޖެއް، މަޖުބޫރުން މި ރިޖަނަލް ދެން މިއީ ހަމަޔަށް ފެސިލިޓީސްތަކެއް އެޅުން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ކަސްޓަމްސްއަށް ފުރުޞަތު އަރުވާނަން. ނަން ވިދާޅުވުމަށް ކުރިއަށް ގެންދަވާ!

އެސިސްޓެންޓް ކޮމިޝަނަރ އޮފް ކަސްޓަމްސް އިސްމާއިލް ނާޝިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އިސްމާއީލް ނަޝީދު، އެސިސްޓެންޓް ކޮމިޝަނަރު އޮފް ކަސްޓަމްސް. ޕްރޮސީޖަރ މިނިސްޓްރީގެ ދެ ބޭފުޅުންގެ ވާހަކަފުޅުން ވަރަށް ރަނގަޅަށް ސާފުވެއްޖެ ކަންނޭނގެ މިވަގުތު އަޅުގަނޑުމެން މި މަޝްވަރާކުރާ މައްސަލައިގެ ހާލަތު އޮތް ގޮތް ދެއްތޯ؟ ދެން، ކަސްޓަމްސްއަށް ލިބުން މަޖިލީހުގެ ސިޓީގައި ދެ ކަމެއް ފާހަގަކުރައްވާފައި އޮތީ އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު ވެސް ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަށް. އެއީ ވެލާނާ އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓަކަށް ވެސް ގަސްދުއްސާއި ދިޔަތަކެތި އެތެރެކުރުމަށް ހުރި ދަތިތަކާއި، ދެން އަދި ކައިރި ރަށްރަށުން އުފެއްދާ މަސްފެހި މާލެ ނުފޮނުވުމައި ރާއްޖެއިން ބޭރަށް އެކްސްޕޯޓް ނުކުރެވޭ ރިޖެކްޓްކުރައްވާފައި ހުރި އިސްޝޫއެއް. ދެން، ހަމަ އެ ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަށް މިވަގުތު ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ އިންޑަސްޓްރީ ބަނދަރުތަކުގައި ކަސްޓަމްސްގެ ޕްރޮސެސް ގައިޑްލައިނުތަކުން ހުރީ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ކަސްޓަމްސްގެ ލެވެލްއިން މި ޕްރޮސީޖަރތައް ހުރިހާ ޚިދުމަތްތަކާއި އެ ރީޖަނަލް ތަންތަނުން ޕްރޮސީޖަރުތަށް. ދެން، ބައެއްކަހަލަ މުދާ ރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުން ބަންދުކުރުމުގައި މި އޮންނަނީ އެހެން ބައެއް މުއައްސަސާތަކުގެ އެޕްރޫވަލް އާދައި ބޭނުންކޮށްގެން އެ ފަރާތްތަކުގެ ހުއްދަ ލިބުނީމަ ނިންމާ ގޮތަށް. އެހެންވީމާ، މި މަޝްވަރާކުރާ އިޝޫގައި ގަސްދަކާގެ ފާހަގައާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް އަދި މަސް އެކްސްޕޯޓްކުރުމުގައި ފަރާތްތަކާ ފިޝަރީޒްގެ އިތުރުން ހަލާކުވާ މީގައި ޝާމިލުވާ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ރީޖަނަލް ބަނދަރުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރާ މަސައްކަތުގައި، ހުރި ޗެލެންޖަސް ގަސްދަކާއި މަސް އެކްސްޕޯޓްކުރުމުގައި އެ އިދާރާތަކުގެ އިދާރާތަކުން ގައިޑްލައިނަށް އެ ބަނދަރުފުޅުވާ ޓްރާންސިޓް ގައިޑްލައިނުވެފައި ނުލިބުމާ އާންމު ހާލަތުތަކުގައި އަ މައްސަލަތަކު ކުރިއަށްދާން ގިނަދުވަސް ނަގާ ގޮތް. އެހެންނަމަވެސް، ފުރުޞަތުގައި ހަމައެކަނި ކުރާ އަ ރިފަރަންސް މިނިސްޓްރީތަކުގެ ހުއްދަ ލިބުމުގެ ކުރިން އެހެން ކުރިމަތިވާން. ދެން، ހަމަ ކޮންޓެއިނަރސް މަޝްވަރާތަކާ ހަމަޖެއްސުނީ. އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީތަކާއި ކަސްޓަމްސާ ދެމެދުގައި ވެސް މި ކަންކަން ގާއިމުކޮށްގެން ރީޖަނަލް ބަނދަރުތަކުގައި ގެނެވޭ ކަސްޓަމްސް ކުރާ ދެން، މިނިސްޓްރީން ފާހަގަކުރައްވާފައި ގެނައުން މިވަގުތުގެ ސްޓޭކްހޯލްޑަރުން އަ ޑިސްކަސް އެއްގަމުގެ ފަރާތްތަކާ ވަކިން ކުރަމުން ގާއިމުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ވަރަށް އަވަހަށް ނިމޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަން. އެހެންވީމާ، އެކަން އެ ގާއިމުކޮށްގެން މި ޚިދުމަތްތަކުން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ކަމަށް ގަބޫލުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ދެން މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާލާނަން އެ ބޭފުޅުން އެދިވަޑައިގަންނަވާ ސުވާލުކޮށްލުމަށް. އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާ ސިރާޖަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ސިރާޖު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޙްތަރަމް. އަޅުގަނޑު ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީން ފާހަގަކުރި ކަންތައްތަކުން އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަވި އެއް ކަމަކީ، އެކްސްޕޯޓްކުރުމުގައި މާބޮޑު ދަތިތަކެއް ނެތި ކުރެވިދާނެ ގޮތްތަކެއް ހަމަޖެހޭނެ ގޮތަށް ކަންކަން ބައްޓަންވެފައި މި ހުރީ. އިމްޕޯޓްކުރުމުގައޭ މި ދަތިތަކެއް މިހިރައި މި އުޅެނީ. ދެން، އަޅުގަނޑު ސުވާލުކޮށްލަން ބޭނުންވާ ދެ ކަމެއް އެބައޮތް، ގާސިމް މުޙައްމަދުގެ ވާހަކައިން ފާހަގަވި ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި. އެއް ކަމަކީ، ކަރަންޓީން އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޤާއިމުކުރުމުގައި ޕްރޮސެސްތަކެއް އޮތް ވާހަކަ ދެއްކެވިއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކަނީ ކިހާ ބޮޑު މަސައްކަތެއްގެ ވާހަކަތޯ؟ އެއީ ކިހާ ދުވަސްޖެހުންނެއްތޯ؟ ނޫނީ އެ ކަމަށް ކިހާ ޚަރަދެއް ދާނެ ކަމުގެ ވާހަކަތޯ އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކަނީ؟ ދެވަނަ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ސުވާލުކޮށްލަން ބޭނުންވީ، ދެންމެ ފާހަގަކުރައްވައި ނާއްބަ ޕާޓީތަކުގައި ކަރަންޓީން އޭޖެންސީއަށް ފޮނުވައިގެން މިހާރުވެސް އެކްސްޕޯޓްކުރާ ގޮތް އެބަ ހުރި. އަޅުގަނޑު ހިތަށް މި އަރައިފި، އެގޮތަށް ކުރެވޭކަމުގައި ވަނީނަމަ މިވަގުތުން މިވަގުތަށް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޤާއިމުކުރުމުގެ ކުރިއަށް އޮޕަރޭޝަނަށް ގާއިމުކޮށް ފުރުވައިގެން ސްޓޭޝަން ކުރިވެގެން އެތެރެކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް އިންތިޒާމުކޮށް މިވަގުތަށް ހަމަޖެއްސިދާނެތޯ؟ އެއީ ވަގުތީ ނަގާނެ. އަޅުގަނޑު [illegible] ކަންކަން ކުރަން ވެއްޖެއްޔާ ވަގުތީގޮތުން ސަގާފަތަކަށް. އެހެންނަމަވެސް، [illegible] އެބަ އިންތިޒާމުކުރަން ހަމަޖެއްސޭ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އެކަން [illegible] ހަމަޖެއްސިދާނެތޯ އެ ބަނދަރުތަކުގައި؟

މިނިސްޓަރ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރ ޑރ. ޙުސައިން ރަޝީދު ޙަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އާދެ! ފުރަތަމަ ފާހަގަކުރެއްވި ޕްރޮސެސްގައި ދަންނަވާލަން، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ދަނީ. [illegible] ހަދަން. އަޅުގަނޑުމެން ޚަރަދުކުރަން ފަށަން މިލިއަން 4 ޑޮލަރު ހަރަދުކޮށްގެން ކަމަށް، އެގޮތުން

އަމިއްލަ ނަމުގައި ބަޖެޓުކުރާ ދުވަސްކޮޅުގައި. ދެން، އަބަދުވެސް އަހަރެއް ނުވެއެއް ލިބޭ. ހަމަ އަބަދުވެސް ލިބޭނީ ގާތްގަނޑަކަށް ހަތަރުއަހަރު މިއިން ތަނަވަސް. އެކަމަކު މިފަހަރު އަސްލުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ލިބެން ލިބެއް ޖަހައިގެން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭނީ ގާތްގަނޑަކަށް 1.5 މިލިއަން، ހަމައެއް، ހަމަޔާ އަޅުގަނޑު ހަނދާންވަނީ. އެހެންވީމާ، އެއީ އެއް ތަފާތެއް ވެސް އަސްލުގައި އެކުވެރިއެއް ނޫން. ހާލެއް. އެކަމަކު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރީ މިހާރު ދެން އަހަރުގައި ބޭނުން. ދެން، އަޅުގަނޑުމެން ހިތަށްއެރީ ވަކި ހިސާބަކަށް ދިޔައިމާ ދެން އަނެއްބައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަޖެޓު ކުރެވޭނީ. އެހެންވީމާ، ހާއްސަކޮށް އިމާރާތް އެޅުމާއި އެ ކަންތައްތަކުގައި. އެހެންވީމާ، ޖުމުލަ ގާތްގަނޑަކަށް ދެން މިހާރު އިތުރުވީ އަންނަ ޓޫރިސްޓުން، އެހެންވީމާ، ޓޫރިޒަމަށް މިލިއަނަށް ލިބޭނީމަ 2022 އަދި ފެށިއްޖާ ދުވަހު، ހަމައެކަނި ވަރަށް ކަމަށް ވެސްދާނެ. ދުވަހުޖެހުންތަކަށް ބަލައިގަނެލާ ގާތްގަނޑަކަށް މަދުފަހަރު ހަމައެއްވަރު ބޭނުންވާން ތަން ހިނގާ. ދެން ކުރަންޖެހޭ އޮޑިޓަރުންނާއި ބަލަހައްޓާ މަދުވެގެން ހަމަހަމަކުރަންޖެހޭ އޮޑިޓަރުން ކިބައިން އަސްލުގައި ތަނަވަސް ވާނީ. އެއީ ދެން މުވައްޒަފުން ކަންތައްތަކާ ހުށަހަޅަމުންނާއި، ޚާއްޞަކޮށް ބަނދަރުތަކަށް ގާޑުދޭ ތިބޭން އެބަޖެހޭ. އެއަރޕޯޓުވެސް، މިސާލަކަށް އެއަރލައިންތަކާ ފެއްޓުމާ އެއަރޕޯޓުތަކަށް ވެސް ދާންޖެހޭނެ. ދެން، ޓޫރިސްޓް ސަރަހައްދުތަކުގައި ވެސް ހަރަކާތްތެރިވާނެ. އެހެންވީމާ، ސެކްޓަރު އިޖު ހަ ގެދޭ ނަރަސްބަރު، މި ބޮޑީ ރިޕަބްލިކް ކުރަންޖާ މިހިރަތް ފޫޓީ. އެހެންވީމާ، އޮފިސަރާ ކަމަކަށް ގާތުގައި ގާތްގަނޑަކަށް ސިޔާސް ޝަރަން މިލިއަން ރިޕޯޓަށް އަސްލު ރިޕަބްލިކާ ކުރަންޖެހޭ ޕްރެސިޑެންސް އެސްޓިމޭޓްކުރަން، ގައިޑުލައިން ފުރުސަތު ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަމަ އިންނަ ކޮންސެޕްޓް ސޮފްޓްވެއަރތަކާއި އެއްކޮށް، މި އެއްކޮށްދިނުމާއި އޮތޯރިޓީ އަޅުގަނޑުމެން ރިޕޯޓު ކުރަންޖެހޭ ޕްރެސިޑެންސީއާއި ގައިޑުލައިނާ ބަލާކަމާ ޝެއަރހޯލްޑަރުން، ހިއްސާދާރުން މިހާރުވެސް ކުރިއަށް މިދަނީ. އެހެންވީމާ، އެއީ ފުރަތަމަ ކަމެއްކަން. ދެން، ދެވަނަ ސިޔާސަތު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ކޮރޮނާ ފުރުސަތެއްގައި ކުރިއަށް ކަންތައްތަކަށް މި ދަންނަވާލަން ވަކި ސްޓްރެޓެޖިކް ގޮތަކަށްވުމުގައި އަސްލު އިންޑެކްސް. އެހެންވީމާ، ހާއްސަކޮށް ދިރާސާގެ ބޮޑެތި، މިސާލަކަށް ދަނޑުވެރިކަމުން ބޭނުންކުރާ ގިރި ބަޔަކާ ބޮޑެތި އެއްޗެހި އަންނައިރުގައި ހާއްސަކޮށް، މިސާލަކަށް މިދުވަސްކޮޅުން އަޅުގަނޑު އަސް ވެސް ގެނައީ. އެކަމަކު ކަންތައްތަކުގައި އަސްލު ރަނގަޅުކޮށްދައި ޕްރޮކިއުމަންޓް މިސާލަކަށް ގެސްޓުން މިކޮޅުގައި ކަރަންޓީނުކުރުމުގެ ހާލަތެއް ވެސް ނިމިދާ. ދެން، މި ގެނެވޭ ޖެހުމާ ވެސް މިގޮތަށް އެބަ ދެކެމުން. ހާއްސަކޮށް އިންޖީނާ، ސްކީމްތަކާ ބޭނުންކޮށް ފެށިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ބަދަލުވާ ކޮންޓްރެކްޓްތަކުން ހަމަ ހަމަހަމަކޮށް، އެ ހަމަހަމަ ކުރަންޖެހުމުގެ އެ ހަމަހަމަކުރަން ދިރާސާތަކުގައި، ގާދު ކޮންމެވެސް ކަހަލަ ބަޖެޓުގެ ފައިސާގެ ބޮޑެތި ފްރޮޖެކްޓް ސޮއިކުރާ ކަހަލަ ސަޕްލިމެންޓަރީ. ދެން،

އެހެރީ ކަމެއް ނިމިފައި ދެން އަޅުގަނޑުމެންނާ ހިސާބަށް އައިމާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަންކޮޅެއް ފަސޭހަވާ މިބޭނުން މާލެ ނުގެނެސް އެހެން ތަނަކަށް ފޮނުވައިގެން ކުރިއަށް ގެންދަން. އެހެންވީމާ، އެކަމަކީ ހާލަތުތަކުގައި އަސްލު މި ކުރަނީ. ދެން މިގެ އިމްޕޯޓަރުން ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ހަމަ އެހީތެރިވޭ. އިމްޕޯޓަރުން ވެސް އަސްލުގައި ހަމަ އަދިއްލަ ހަރުދަނާގައި ވެސް ހަމަ މުވައްޒަފުން ކަރަންޓީން އޮޕަރޭޝަން މިސާލަކަށް ގެންދަން، ހަމަ އެކަމަކު ގޮތަކަށް މިހާތަނަށް އަސްލު ކުރުވިފައި ހުރީ. އެކަމަކު އިނިޝިއޭޓިވްސްތަކެއް މިސާލަކަށް ކޮންޓެއިނަރު، މި ގެންނަ ފަރާތުން މި ރިކުއެސްޓް ކުރަނީ. ދެން، މި ދެންނެވި އުސޫލަކަށް ހަދައިގެން އަސްލުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެހެން ކުރަން ވެއްޖެއްޔާ ތަންކޮޅެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ މިކޮޅު މުވައްޒަފުން އެބަ މަދުވޭ. އެއީ މިކޮޅުން ކުރެވޭނީ ދިހައިމާ އެންމެ ޝިޕްމަންޓަކަށް އެންމެ ކުރެވޭނީ އެ ދިޔައީ. ދުވާލެއްގެ މަތިން ގާތްގަނޑަކަށް ވިއްސަކަށް، ދެން ކަސްޓަމްސް ބޯޓުފުނަން ބޭނުން މިހި އެއީތޯ ކަންނޭނގެ. ޝިޕްމަންޓްތަކެއް އަންނަގޮތަށް ވެސް ދާނީ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ ތަންކޮޅެއް މުވައްޒަފުން ބުރަބޮޑުކަންތައް ދާނީ. ދެން އެހެންވީމާ، ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓުން އެޖެންޓުން ބަދަލުވުން ތަންކޮޅެއް އުނދަގޫވަން. އެކަމަކު މި ވިޔަފާރިން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިމަތިވާ ޗެލެންޖުތަކެއް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދެންނެވުން އެސްޓަބްލިޝްކޮށްފައި ވިޔަފާރިތަކަށް ޝިޕްމަންޓުތަކެއް ކުރިއެރުވުމަށް ގޮތަކަށް ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ކަންނޭނގެ، ހާއްސަކޮށް ކަރަންޓީނުކުރަން ނުޖެހޭ ކަމަކަށް އެއްކޮށް. ފުރުޞަތުދީފައި މުރާޖަޢާކުރަން މިސާލަކަށް އެއްކޮށް ގެނައީ، މިސާލަކަށް ބަދަލު ފުރުޞަތު. އަޅުގަނޑުމެންވެސް ދިން ޖަހާނީ އެ އެކުލެވިގެން ބަދަލުކުރުން. އެއީ އެންމެ ބޮޑު ހާލަތަކީ. ދެން، އެބަހުރި މިސާލަކަށް ހިފެހެއްޓި، އެކަމަކު ކޮންމެހެން ބައެއް ހުރުމުގެ ސަބަބަކުންނެއް ނޫން. މިސާލަކަށް ކޮންމެވެސް ޑިޕާޓްމަންޓެއް މަތިން. އެ ހާލަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެބަ ދެން ޑިޕާޓްމަންޓު ފުރިހަމަކޮށްދީފި. އެއީ ވަގުތީ ގޮތުން މި ޑިޕާޓްމަންޓެއް މިދިނީ. އެހެންވީމާ، އެ ޝިޕްމަންޓުގައި ނޫނިއްޔާ ޑިޕާޓްމަންޓު ހަމަވީމަ، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެވެސް ދޫކޮށްލަން. އެކަމަކު ކަންތައް މިސާލަކަށް ކުރެވިދާނެ ކަންނޭނގެ ދީ ދެންނެވީގޮތަށް. އެކަމަކު ބައްޔަށްއަރާކަމަށް ކަމެއް ވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި އިސްނަގަ ފުރިހަމަ ހުންނަނީ އެކަމަކު ގޮތަކަށް ތަޢާރުފުކުރެވިފަ. އެ އަޅުގަނޑުމެން ކޮންޓެއިނަރު، ހަރުގަނޑު އެކުލަވާ އަޅުގަނޑުމެން ނަރުދަމާ ރީސައިކަލް ކުރަން ވެސް އެބަޖެހޭ. އެކަމަކު ގޮތަކަށް މެއިންޓެނެންސްކަމަށް ގޮތަކަށް މުޅި ފުރިހަމަ މި އަންނަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިލޭ ކޮންޓެއިނަރުތަކަށް ދެއްކި ޖަނަރޭޓަރު އުސޫލެއް ހުރިގެން، ވިޔަފާރިތަކަށް ކަންތައްތަކާ އެކަމަކު ގޮތަކަށް ކުރިއަށްދާން. އެހެންވީމާ ދެންވެސް އަޅުގަނޑުމެން 100% ދެއްކި ނުދޭ. އެހެންވީމާ ދެން އިތުރު ސަރުކާރުގެ އަސްލުގައި މިފަދަ ވެސް މި ދަންނަވާފައި ކުރީ ކަންތައްތަކަށް ތަންކޮޅެއް ސަޕޯޓެއް ކަމަށް ދަނީ ކުރިއަށް ކަންނޭނގެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލަށް.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދައްކަވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. ގަޑުބަޑާ ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް. އަޅުގަނޑު ހަމަ އުޅޭތޯ ދެކިން ސުވާލެއް އެބައޮތް. ރާއްޖޭގައި މާލެ ފިޔަވާ ވައިގެ ބަނދަރުތަކާއި، ކަނޑުން އެއްކޮށް މި ގެންގޮސް މިހާރު ކުޅުދުއްފުށްޓާއި އައްޑޫއަތޮޅު ހިތަދޫއާ ހިސާބަށް. ގެންދާއިރު މި ބޭފުޅުންނަށް އާންމު ރައްޔިތުންނަށް މި ޚިދުމަތް ނުދެވި، ވަރަށް ގިނަދުވަސްތަކެއް ދަތިވެ މި ޝަކުވާ އާންމު ރައްޔިތުންގެ ފަރާތުން މި އަންނަނީ. އެހެންވީމާ، ކަރަންޓީން ފެސިލިޓީސްތަކެއް، އެ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރަކަށް ވިޔަސް ކިހާ މުއްދަތެއް ނަގާނީތޯ ކުޅުދުއްފުށްޓާއި އައްޑޫއަތޮޅުގައި؟ އެ ދުރަތަކެއް އިންޑިއާއާ ކުރިއަށް އޮތް ތަންކޮޅުގައި އެ ވިޔަފާރިކުރަން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް މިހާރު ދީ ބަނދަރު، ހާއްސަކޮށް ކަނޑުގެ، ކަނޑުމަގުން އެއްކޮށް ގެންނަ ފަރާތްތަކަށް ފަސޭހަވެގެންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނާތީ. އެއީ ކިހާ މުއްދަތެއް ނަގާނީ؟ އާދެން އެބައަހަރު އަދި ބޭރުގެ އެހެން ކޮންޓެއިނަރުސާ އެއްކޮށް ހާދި ކަންތައްތަކާ ތަކެއްޗާވާން ވެސް އެނގޭނީ. އެހެންވީމާ، އެ ކިހާ މުއްދަތަކީ ނޫންތޯ؟ ދެން، އަޅުގަނޑުގެ އަނެއް ސުވާލަކީ، ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީން އެ ވިޔަފާރީގެ އެކްސްޕޯޓްކުރުމުގައި، ހާއްސަކޮށް މަސް އެކްސްޕޯޓްކުރުމުގައި މިހާ އެއަރޕޯޓްތަކުން ރާއްޖޭގައި ކަސްބާ ސަރަހައްދުތަކުގައި އެއަރޕޯޓްތަކުން ވިޔަސް އަދި އެހެން ދިމާތަކުން ވިޔަސް ވެސް މި ބަނދަރުން މި ދުރާލާ ސަޕްލައިކުރު ހަމަހަމަކޮށް ބަނދަރުތަކަށް؟ އެހެން އެއްގޮތަކަށް ނިންމާފައިވޭތޯ؟ ނޫނީ ބަނދަރުތަކާ ނުކުތާކުރު ސަޕްލައިކުރު ކަމެއް ދިރާސާކޮށް ނިންމާފައިވޭތޯ؟ އެ މަޢުލޫމާތު ވެސް މިގޮތަށް ފިޔަވައިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދާނީ އަޅުގަނޑުމެން ހިސާބުން އަނެއް ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބު ދިނުމުގައި. އެހެންވީމާ، އެ ދެ ސުވާލަށް ޖަވާބު ދެއްވުން އެދެން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ފިޝަރީޒްއަށްތޯ؟ އާދެ!

މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރގެ ޑިރެކްޓަރ ގާސިދު މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. ފުރަތަމަ ސުވާލަށް ދެއްތޯ މި މުއްދަތު، އެއީ ރަނގަޅު ސުވާލެއް ކަންނޭނގެ. މިހާރު އަސްލުގައި، އެކަމަކު ޖަވާބުދޭން ބާރުއަޅާ އަސްލު ވަރަށް ގިނަ މުއައްސަސާތަކެއް ޝާމިލުވާކަމެއް އަސްލުގައި ރިޕޯޓިން ކުރަންޖެހޭ ފުސްވެރިއާއި ގައިޑްލައިންތަކާ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާ މި އުސޫލުން އަމަލުކުރަނީ މި ކަންތައް ކުރަންވެގެން އަޅުގަނޑު މަސައްކަތް ކުރީމަ. ފެނޭ މިގައި މި އުނދަގޫ. އެއްކަލަ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ބައި، އެއްކަމަ ޓީމަކީ މި އަގުބޮޑު އިމާރާތްތައް މި ކަންތައްތައް ބައި. ދެން މި އޮފީހަށް އެއްކަމަ މި ޕްރޮޖެކްޓް ހިންގުމާއި، ހިނގާ މިންގަނޑުތަކާއި މި ކަންތައްތަކުން. އެހެންވީމާ، އަސްލު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިފަން މިވީ ދިވެހިން ކޮށް ކަންނޭނގެ އަސްލުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޭނުން ކަމުދާ މި އޮންލައިން ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީގެ. އެއީ މިސާލަކަށް ވަޒީރު ހަރަކާތް ހަރަކާތްތަކުން ކޮން އިސްލާހުތަކެއް، ހިސާބުތަކާ އެއާ ކޮރަޕްޝަން ހުށަހެޅި. ކޮންސެޕްޓް އަދި ކުޑަކުރެވޭނީ، ޝާމިލުވެގެން އަމަލުކުރަންޖެހޭ އިސްލާހުތަކާ ހިސާބުތަކުން، މިހާރުވެސް ސަރވިސްދޭ ފަރާތް އެހެނަސް ބަހައިލާ ޕްރޮކިއޯމަންޓް. އެ އިސްލާހުތަކަކީ ދެ ހާލަތު، އަސްލުގައި އެހެން އެ އިސްލާހު އެކުލަވާ. ދެން، އެ ކަންތައް ނިމިގެންދާ މިސާލަކަށް ބަޖެޓްގެ ކަރުދާސްތަކުން ހިސާބުތަކާ މުއައްސަސާތައް ހަރަކާތްތެރިވޭ. މުއައްސަސާގެ ކޮރަޕްޝަނަކީ ކޮބައިތޯ. އެ ގޮތުން ތިރީ ހިސާބުތަކާ. މި ކަންތައްތަކާ އަސްލު އަޅުގަނޑުމެން މިއީ ގޮތުގެ ކަންތައް 99% ކުރިން ކުރީ. ދެން، މި އިންސައްނާ އިސްލާހުކުރަން ބައި. އެ ބަޖެޓް އަޅުގަނޑު އަސްލު އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކޮށްގެން މި އުނދަގޫ އަސްލު ހިނގާ ކޮންޕްރޮސެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަގައި ނިކުންނަ ބައިވެރިވުން އަސްލު ބަދަލު އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް އުނދަގޫ. ގޮތް ބޭނުން އެއީ މި ކަންތައްތަކާ ފަސް ގޮތް ބޭނުން ބޮޑު ކަންތައްތައް، އެބޭފުޅާ ބޭނުން މުސާރަތަކުގެ ކަމެއް އޮތުން ހިމެނޭ ފައިސާ ނިކުންނާ ކަމެއް ބަޖެޓްގައި ފައިސާ ދެއްކުން ފަސް އެ ދަތުރުތަކާ ތަރައްގީގައި މިސާލަކަށް ކަރުދާސް ފުރިހަމަކުރެވޭ ޖަމާވެފައި، ނިކުންނާ އެކުލަވާލާ ސަރވިސްތަކާ އިސްލާހުކުރަން އެއްގަމު ކޮންސެޕްޓް އަސްލުގައި ވަރަށް ސަރުކާރު ޕްރޮޖެކްޓް ހިމެނޭ. ގޮތް ބޭނުން ބޮޑު ކަންތައްތައް ވަރަށް ބައިމިން. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ފަރާތްތަކުން ފަސް އަދި ސަރވިސް ކަރުދާސް މުއައްސަސާތަކަށް ފަސް މި ފަރާތްތަކުން އެބޭފުޅާ ގަވާއިދަކީ، ހަމަ ދެތިން ކަންތައްތަކާ، ގަވާ އެކުލަވާލާ ކޮމިޓީ ފަސް އެކަމަކު. ދެކެވިގެން، އެ ބަޖެޓުގެ ފަސް ކޮމިޓީންނަށް ކަމަށް އަދާކުރާ. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމަކަށް ފަސް އަޅުގަނޑުމެން ކަމަށް އަސްލުގައި އެއްކަމަކު މި އެންމެން އެ ބަޖެޓް ވަކަ

ދައްކަވައިގެން. އެހެންވީމާ، އެއަށް އަސްލު ނުލި ލިބެން، ހަމަދު، ޓަސްވަރަކަން މަސް. އެހެންވީމާ، ތަންތަން މި ދެންނެވިހެން ދެ ގޮތަކަށް މިއީ ޓާސްކްފޯސްތަކުން. ފުރަތަމަ ގޮތަކީ އެއަރޕޯޓުން ވިޔަސް ނޫނީ ބަނދަރެއް ވިޔަސް ހެދޭ ފާސްކުރައި މިސާލަކަށް އެބަ އެނގޭ މިތާނގައި ހުންނަންޖެހޭކަން މި ކަންތައްތަކެއް ދެއްތޯ؟ އެގޮތަށް މިސާލަކަށް ދޮރު ހުންނަނީ މިތާނގައިތޯ، ކޮޓަރިއެއް އިންނަންޖެހޭނެ. އެ އުސޫލުން ކަރަންޓާ ފެސިލިޓީއެއް އިންނަންޖެހޭ މިތާނގައި. ނުވަތަ ޚާއްޞަކޮށް ތުރުވިމުއާ ދެން އޮތް ޑިޕާޓްމަންޓް ޕޯޓް އަލުގައި ފެށޭ އަންގަވައިގެން ކަރިޝްއެގެ އެތަން އިންނަންވާނީ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މިހާރު އޮފީހުގެ ހުރި ބާރަމެއް ހުރި ހުރީމާ ރިކުއަރމަންޓްތައް އެބަހުރި ކަރިޝްއެގެ ހުންނަންވީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސިޓީ އެ އެއްޗެހިތައް ޝެއަރކޮށްލެވޭނެ. ނޫނިއްޔާމު ކަރަހާ މިހާރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ސީޓީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޑައިރެކްޓްކޮށް ޝެއަރ ދަރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭނުންވާން މި ތަނަށް އެންމެ ރަނގަޅުވާނީ މިގޮތަށް ތަން ކުރަހައި އެސްޓެބްލިޝް ކޮށްލިއްޔާ. އެ ކަންތައް ކުރަން އަސްލު ފަސޭހަވާނެ. އާދެ ތަން ހެދި ނިމޭއިރު އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ އެހެރީ ގާއިމުކުރެވިދާނެ ދެއްތޯ؟ އެއީ އާރުން ވަރަށް ސަޕޯޓް ޕްރޮވައިޑްކުރަން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ފިޔަވަ ކަރުކޮށް ބޭނުމަން އޮތީ އެއްޗެކޭ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ދުގޭ ސުވާލަކަށް.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

މި ބޭނުމާ އެ ދެ ތަން، ކުރިއަށްއޮތް ދުވަސްކޮޅުގައި އަޅުގަނޑުމެން. އެއްވެސް ކަހަލަ ފެސިލިޓީގެ މަސައްކަތްކުރާ އެއްވެސް ފިނިއެއްޖެހޭތޯ، އެއީ ސުވާލަކީ. އެއްވެސް ކަހަލަ މަސައްކަތްކުރާ ހިސާބުން އެއްޗެހި، ޖަމާލު މަސައްކަތްކުރާތޯ؟

މިނިސްޓްރީ އޮފް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރގެ ޑިރެކްޓަރ ގާސިމް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އެއީ ފެސިލިޓީއެއް އަމާޒަކަށް ނުހުރި ނުނިމިގެން ޕްރޮޖެކްޓް ޑިޒައިން. ރައީސް. އެހެން ދެން ފުޅާކޮށް ޑިޒައިނާއި އެކު ފެސިލިޓީތަކުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ދާނީ. ހަމަ ދެއްކުމުން ޕްރޮޖެކްޓް، އެންމެ ފުރަތަމަ ޝުރޫޢުވާ ނުކުތާ އަދިވެސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ދެންމެ ވިދާޅުވެއްޖެ [illegible] ފެސިލިޓީސްއެއް ގާއިމުކުރުމުގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު އެކަން ވިސްނަމާ. ދެން، ކިޔާތީވެ އަޅުގަނޑަށް މި ގާއިމުކުރެވިދާނެ ކަމަށް ތަފާތުކުރެވޭތޯ؟

މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރގެ ޑިރެކްޓަރ ގާސިމް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުމެން ހިތަނީ ވަރަށް ބައިވަރު މަސައްކަތްތަކެއް މިހާރު ނިމިއްޖެ ކަންނޫނެވެ. ހާއްސަކޮށް އެރެންޖްމަންޓު މިސާލަކަށް ކޮންޓެނަރުތައް އިންނަނީ، ބާވަތްތަކުގައިވޭ ތަން އިންނަނީ. މިކަހަލަ ކަންތައް ނިމި އަޅުގަނޑުމެން އެމް.އޯ.ޔޫ ގާތްގަނޑަކަށް ސޮއިކުރެވިއްޖެ އަސްލު ބަޖެޓުތެރޭގައި އިނގޭތޯ. އެކަމަކު ކޮންމެވެސްވަރަކަށް އެމް.އޯ.ޔޫއަކަން ބަދަލުތަކެއް ގެނެއްސަ އަނެއްކާ ރީ ސޮއިކުރުމުގެ ޕްރޮސެސްއެއްގައިވޭ. އެހެންވީމާ، މި ކަންތައްތައް ނިމުނީމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަސްލު ކޮންސެޕްޓަކަށްވެސް މި ބަލަނީ އަންނަ އަހަރު ކުރިއާވެ [illegible] ފޯރާން ކަމަށް. އެހެންވީމާ، މި ކަންތައް އަސްލު މި [illegible]، ކުރަން އެންމެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން އެ ކަންތައް ކުރިއްޔާ ފަސޭހަވާނެ. އެކަމަކު ފަހުން އަސްލުގައި މި އިނގޭނީ [illegible] ވާ [illegible] އަސްލުގައި އެ [illegible] ހަމަ [illegible] [illegible] ހަވާލުކޮށްފައި، އެ މަސައްކަތްތައް [illegible]. އެހެންވީމާ، އެކަމަށް މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެމް.އޯ.ޔޫއަށް ހުރި ބަދަލުތަކާއި ގެނެސްގެން ކުރިއަށްގެންދަން [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، މަސައްކަތްތައް އަސްލު [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] އިންވެސްޓްމަންޓްތަކަށް ގާއިމުކުރެވިދާނެ. އެހެންވީމާ، އެއީ މާބޮޑު އިމާރާތްތަކެއް ނޫން މި [illegible] [illegible]؟ ދެން ނިމުނީމަ ދެން އަސްލު މި އިންނަ އެ [illegible] [illegible] [illegible] އެއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި ބަލަނީ. އެހެންވީމާ، އަންނަ އަހަރުގައި އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] ހިސާބުން ވަރަށް ބޮޑު [illegible] [illegible] ހަމަ ނިންމާލެވޭނެ ކަމަށް. އަޅުގަނޑު [illegible] އެ [illegible] ތަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ދެން އައްޑޫގައި ގާއިމުކުރަމުންދަނީ، ދެން އިންޓަރނޭޝަނަލް އެހެން ތަންތަނުގައި ވެސް ގާއިމުކުރުމުގެ ވިސްނުންފުޅެއް ނުވަތަ ސިޔާސަތެއް އެބަ ގެންގުޅުއްވަނީތޯ؟

މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރގެ ޑިރެކްޓަރ ގާސިމް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަސްލުގައި އަޅުގަނޑު ހަނދާންވީ ހަތަރު ތަނަކަށް ކަންތަންތަނުގެ ޕްރޮޕޯސަލް 5 އަހަރު ތެރޭގައި އަޔަން. މި ދެންނެވުން އަސްލުގައި ފުރަތަމަ ތަން އުޅެނީމަ ދެން ވަރަށް ގިނަ، މިއީ ޓަރަރިސްގެ ޕްރޮޕޯސަލެއްދެއްތޯ؟ ވަރަށް ބައިވަރު ކަންތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް އެބަ ދަސްވޭ، ކުރަން އުޅޭ ފަރާތަށް ވިޔަސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ދެން ހަމަ އަވަސްވާން ކަންތަންތަނުގެ ޕްރޮޕޯސަލް ދަނީ ވަމުން. އެހެންވީމާ، ގާއިމްކުރާ އިތުރު ދެ ތަނެއް އެބަހުރި. ދެން، އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ސީދާ ތަންތަނެއް އެހެން ފައިނޭންސްކުރެވޭގޮތް ނޫން. އެކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެހީތެރިކަން މި ހޯދަނީ ސިވިލް އޭވިއޭޝަން އޮތޯރިޓީއާއި، ދެން ޕްރޮޖެކްޓާ ބެހޭ ތަންތަނާ އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކާއިރުގައި އަޅުގަނޑު މި ބަލަނީ ކޮންތަނެއްތޯ މިވަގުތަށް އެންމެ ރަނގަޅުވާނީ އަދިން. އެގޮތަށް އަސްލު އައްޑޫ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސަތުކުރުމުގައި އެހީތެރިވެ އަސްލުގައި ސިވިލް އޭވިއޭޝަން އޮތޯރިޓީއާ އެއްކޮށް ވާހަކަދައްކައިގެން، އަޅުގަނޑުމެން، އެ ބޭފުޅުން ވެސް ހަމަ ސަޓިފިކޭޓުދޫކުރެވޭ ދިރިން ތަނަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެޕްލިކޭޝަންގެ ވާހަކަތަކާ ދެއްކިގެން. އަޅުގަނޑުމެން ހަނދާންވާ ގޮތުން ވެސް އެޕްރޫވަލް ކުރިން. އެހެންވީމާ ކޮންމެވެސް އެއް ތަނަކަށް ދެއްތޯ ފުރުޞަތު؟ އެހެންވީމާ، ފުވައްމުލަކުގައި ހަނިމާދޫ ވެސް، ދެން މާފަރު ވެސް، އެގޮތަށް އަސްލުގައި އިންޓަރނޭޝަނަލް ކުރެވޭ ތަންތަން ބޮޑެތި ޕްރައިވެޓައިޒްކުރި ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުމަކީ. ދެން، އިންޓަރނޭޝަނަލް ތަނެއް ކުރުމަށްޓަކާ މިހާރުވެސް އަސްލު ބަޖެޓުގައި އިންޓަރނޭޝަނަލް ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން އިންނަންޖެހޭނެ ރިޖަނަލް ކަރަންޓީން ފެސިލިޓީއަކަށް. އާރުން ޓަރމިނަލްބިލްޑިންގ ވެސް ދިޔައީ. ދެން، މިހާރު ކަސްޓަމަރުން ބޭނުންވާ އެކްސްޕެންޝަން ކަންކަން. އެހެންވީމާ، އެ އުސޫލުގެ ދަށުން އަސްލުގައި އަންނާނެ ހުރިހާ ތަނަކަށް ވެސް. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑުމެން މިން، ހަމައެކަނި ތަނަކަށް އަސްލު ޕްރޮޕޯސަލްތަކެއް މިދަނީ. އެއް ތަނެއް ނިންމާފައި، ދެން އަނެއް ތަނެއް ފަހުން ގޮތަކަށް ބަޖެޓް ހަމަ ލިބިއްޖެއްޔާމުން ދެ ތަން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން. މިސާލަކަށް، އަޅުގަނޑުމެން މިސާލަކަށް 5 މިލިއަން، 10 މިލިއަން ޑޮލަރާ، 10 މިލިއަން އެއްފަހަރާ [illegible] ގައި ވެސް އަސްލު ބަޖެޓުގައި މަސައްކަތް ކުރަމުން ދާ ތަން ވެސް އަދިން އެއްފަހަރާ ފުރަތަމަ ދެ ޕްރޮޖެކްޓުގައި ވެސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ކަސްޓަމްސް ބޭފުޅުންނަށް ވެސް ހަމަ ދަންނަވާލާނަން. މި ކަންބޮޑުވުމަކީ ބަޔާނާގައި ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވެސް އެ ވާހަކަދައްކަވައިފިން މިހާރު ބަޔަކު ޖާގަ ކަމުގައި ބައްލަވާ އަކުރު އެބަ އެޕްރޫވްކުރޭ. އޭގެތެރޭގައި ދެން މިކަންވެސް ނަންބަރުވެސް ނިންމުމުގައި އަދި ޖުމްލަ ގަބޫލުކުރާ ކަމަކަށް ނުވާތީ، ރައްޔިތުންގެ ފަސޭހަކަމާއި ވިޔަފާރި ވަރަކުން އަޅުގަނޑުމެން؛ އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަން ކަމާ ގުޅޭގޮތުން ބަނދަރުތަކުގެ ބޮޑުންނާއި އަދި ސީޕޯޓް ދަތުރުތަކުގެ އެ ކަސްޓަމްސް ސެކްޝަން ބޮޑުންތަކުގެ މާޒީގެ މި ބޮޑުންތަކާއި ކުރިއަށް. ދެން މިކަހަލަ ކަމެއް ރާއްޖޭގެ ރަސްމީ ފޮނުމާ މި ދަނޑުވެރި އިމްޕޯޓްކުރާ އެހެރީޖެހެސްވާތީ މިކަން ކުރަމުންދާއިރު ނަމަވެސް ކުރަން ކަސްޓަމްސް ވެސް މީގެ ފާރަވެރިކަމާ ކަމަށް ކޮބައިތޯ ނަމަވެސް މިކަން ކުރުމުގައި އެކަމާ ދިމާވާ ނަމަވެސް ކަމުގެ މުޅިންކަން ހިފާ ބެލެކަން ވިސްނުމާ؟

އެސިސްޓެންޓް ކޮމިޝަނަރ އޮފް ކަސްޓަމްސް އިސްމާއީލް ނާޝިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އާދެ! ކަސްޓަމްސް އަޅުގަނޑު ކުރިން ވާހަކަދައްކާލި ގޮތަށް ރީޖަނަލް ބަނދަރުތަކެއްގައި މިހާރުވެސް އޮފީސްތަކެއް ޤާއިމުކުރެވިފައި ހުރި. ދެން، އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކަން ބޭނުންވާ ކަމެއް ބަޔާނާގައި ޓަރމިނަލްގައި މި އެއާޕޯޓުތަކާ ހުރިހާ އިންޓަރނޭޝަނަލް ބަނދަރުތަކާ އަދި މާލޭ އިންޓަރނޭޝަނަލް ބަނދަރު ވެސް، ސީޕޯޓް ވެސް، ވައިގެ ބަނދަރު ވެސް މި ބަނދަރާ ސްޓޭންޑަޑް އެންމެ ފުރިހަމައަށް ގާއިމުކުރުވި މި އޮފީސްތަކުރުމުން މި ދަނީ ދެން، ބައިވަރު ސަރަޙައްދުތަކާ ހުރި. ދެން، އެހެން ބަނދަރު ބަލާއިރު މި ވައިގެ ބަނދަރާއި ސީޕޯޓް މި ދެން އެންމެ ރަނގަޅަށް ކަންކަން ހުރި ތަންތަން. ރީޖަނަލް ޕޯޓްތަކާ ބަލައިލިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިމަމް ސްޓޭންޑަޑް ވެސް ބަޔާނާގައި ފުރިހަމަކޮށްފާ. ހަމަ ކޮންމެހެން އެ ޚިދުމަތްތަކެއް ދިނުމަކީ ރައްޔިތުންގެ ބަނދަރާއި ކަމުން ކޮންމެވެސް ހެދިގެން ހަމަ ކޮންމެވެސް ބެހޭ މިނިމަމްގައި ފުރިހަމަކޮށްފާ ގެނެސް ކަސްޓަމްސްއިން އިނގޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ގާނޫނާއި ގަވާއިދުގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ރަނގަޅަށް ގާއިމުކުރެވިފައި އެބަހުރި ސްޓޭންޑަޑެއް. ކޮންމެ ބޯޑުވަރު ބަލައިލިޔަސް ހަމަ ފެންނަން ކޮބައިތޯ އިންޓަރނޭޝަނަލް ބަނދަރުތަކުގައި ހުންނަންޖެހޭ މިނިމަމް މިންގަނޑުތަކަކީ. ދެވަނަ ފޭސްއެއްގައި ގާއިމުކުރަން، ތިން ވަނަ ފޭސްއެއްގައި ގާއިމުކުރަންޖެހޭ މިންގަނޑުތަކަކީ ކޮބައިތޯ. އެ ކަންކަން ސްޓެޕްވައިޒްކޮށް އަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ. ވަރަށް ރަނގަޅަށް ހުރިހާ ކަންކަމެއް ސާފުކޮށް ޕްލޭނެއް އަޅުގަނޑުމެން ފޮނުވައިގެން

ކުރަމުގެންދަނީ. އެހެންނަމަވެސް، މި ކަންކަން ގާއިމުކުރުމުގައި މި ދިމާވާ ޗެލެންޖު؛ މިސާލަކަށް މިހާރުގެ ހަމަ ހިތަދޫ ސިޓީގެ ވިޔަސް، ކުޅުދުއްފުށި ސިޓީގެ ވިޔަސް މިއީ މާލޭ އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕޯޓް ނަގާފައި އެންމެ ވޮލިއުމް ބޮޑު ދެ ބަނދަރު. އެކަމަކު، އެތާނގައި ވެސް މިވަގުތު ވެސް ހުންނަނީ ކްރޫ އެންޑް ބެގޭޖް ކްލިއަރެންސް ސިސްޓަމެއް ވެސް. އެއީ ރާއްޖެއިން ބޭރުން ޝިޕް އުޅަނދުފަހަރު އަރައިގެން މިހެން އަރާ ފައިބާ ތަންތަން އެއީ. އެތާނގައި އެ ފައިބާ ކުރުއިން ބަލަން ވެސް ބޭނުންވާ މިސަރަހައްދު ކަސްޓަމްސް ސެޓަޕް. ހަމައެކަނި ކުޑަ ޓެކްނޮލޮޖީއާ ޑްރާފްޓް ފެންވަރަށް އަދުގަސްޖެހުން މިހިރީ. އެހެންވީމާ، ވަސީލަތްތަކާއި ކަސްޓަމްސްގެ ބަޔަކު ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ބަޖެޓުގައި މި ޗެކްޕޮއިންޓްސް އަންނަނީ. އެހެންވީމާ، ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީން ވެސް ފާހަގަކުރައްވާފައި ގޮތަށް މި ބަނދަރުތަކުގައި ހަދާއިރު އެސްޓަބްލިޝް މިނިމަމް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރގެ ގާއިމުކުރެވޭނެ ފުރުޞަތު އެއީ ފުރިހަމަކޮށްދިނުން ވަން. ދެން، ކަސްޓަމްސްގެ ސިޔާސަތު މި ދެންނެވީ ހަމަ ކަސްޓަމްސް ވެސް އެ ހިދުމަތް ފުރިހަމައަށް ދެވޭނެ ގޮތް ގާއިމުކުރަން ކަމަށް ދަންނަވާ، ކަސްޓަމްސްގެ ހިދުމަތަށް ވެސް އަމިއްލަފަރާތުން ހަމަ ވަރަށް ބޮޑު ހިއްސާއެއް ކުރާކަމަށް. އިންޓަރނޭޝަނަލް ކަސްޓަމްސްއަށް ނުވެ ރަނގަޅަށް ވެސް ކަސްޓަމްސް އެ ކަސްޓަމްސްއިން ބޮޑުތަން ނޫން ދުވާ ގައިޑްލައިންސްއާ އަމިއްލަފަރާތްތަކުން ޕްރޮފެސަރުން ޖާގަދިނުމުގެ ކުރިއެރުން ވަރަށް ބޮޑު މި ހުރީ. އެހެންވީމާ، އެއީ އަމިއްލަފަރާތްތަކުގެ ދަށުން ވިސްނުން، ހަމަ ކަސްޓަމްސް ކުރިއަށްދާ ތަކެތި ފުރިހަމަކޮށްދިނުން އެއީ އަމިއްލަފަރާތްތަކުގެ ސިޔާސަތަށް. ދެން، ސިޔާސީ އަދި އިދާރީ ކަސްޓަމްސްގެ ފެންވަރު ހުށަހަޅާނަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ކުރިއަށްގެންދަވާ!

މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ ޗީފް ސުޕްރިންޓެންޑެންޓް އަޙްމަދު ސަމީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަދި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. އަޅުގަނޑު ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ދަންނަވާލާނަން މި ނިޒާމު އިސްކަމާ ހޯދާ އެއްޗެއް ކަމަށް ވަރަށް ކުރު ގޮތަކަށް. ދެން، މިހާރު މި މަރުޙަލާގައި ވެސް ވަރަށް ބޮޑު އެހީތެރިކަމެއް ޑަބްލިއު.ސީ.އޯ، ވޯލްޑް ކަސްޓަމްސް އޯގަނައިޒޭޝަންގެ ޓެކްނިކަލް އެސިސްޓެންސްގެ ދަށުން ރިސްކް ޕްރޮފައިލިން ސިސްޓަމެއް ޑިވެލޮޕްކުރެވިފައި ވާކަމަށް. ދެން، ސިސްޓަމް ވަނީ ފޯރުކޮށްދީފައި، ކަސްޓަމްސްގައި މި ހުރިއިރު ރިސްކްގައި އެބައޮތް ސިޔާސަތުތަކާއި ޓެކްނިކަލް ކަސްޓަމްސް، ކަސްޓަމްސްގެ ވެސް މި ނިޒާމުގެ ދަށުން ހަދަ

ކަނޑައަޅާފައިހުރި އުސޫލުތަކުގެ ތެރެއިން ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން. ހަމަ އެގޮތަށް މި މައްސަލައިގައި އެބަދެކޭ ދެ އިދާރާ. އެއީ ހެލްތާއި ފިޝަރީޒް. މި ދެ އިދާރާގައި ވެސް ހަމަ ހައްދަވާފައި ހުރި ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން ކުރަނީ. މިހާރު ގެސްޓްހައުސް ކަމަށް ވަންނާ އެއަށް ވެސް އެބައޮތް ވަކި ރެޖިސްޓްރޭޝަނެއް. ދެން، ޖަނަރަލްރެގިއުލޭޝަނަކަށް ވެސް އެބައޮތް އެ ބޫޅުގެން ހައްދަވާފައި ވަކި ރެޖިސްޓްރޭޝަނެއް. ހެލްތުން ވެސް އެމް.އެފް.ޑީ.އޭއިން އެބައޮތް ވަކި ރެޖިސްޓްރޭޝަނެއް މަސް އެކްސްޕޯޓްކުރާ ކުންފުނިތަކުން. މި ހުރިހާ އިދާރާއެއްގައި ވެސް ހަމަ އެ ހުރިހާ ރެޖިސްޓްރޭޝަން ތަންފީޛުކުރަމުންދާ ހަމަ ވަރަށް ފުރިހަމަ ކަމަށް އެ އިދާރާއަކުން. ކަސްޓަމްސްގެ ރެޖިސްޓްރޭޝަން މި ބޭނުން، ކަސްޓަމްސްގެ ކްލިއަރަންސް އެންމެ ފުރުން އަދުގަނޑުވެސް ދީ އެއްކޮޅަކަށް މި އޮންނަނީ. ދެން އެ ކަމާ ގުޅިގެން އިދާރާއަކުން އެ ލިބެންޖެހޭ ހުއްދަތައް ލިބިގެން. އެ އިދާރާތަކުން މިހާރު މިސާލަކަށް މި މައްސަލައިގައި ވެއްޖެއްޔާ ދޫނި ވެސް ބައްލަވާ ގޮތަށް އޮތީ އެ ބޫޅުވުން ޗިކަތީ އިނގޭތޯ. ހަމަ ގެސްޓްހައުސް ވެސް ބައްލަވަން ހުރި ހަމަ އެ ބޫޅުވުން ޗިކަތީ ވަޒައިގެން، ބައްލަވާފައި ދޫނުކުރާތީވެ އެއްކޮށްވީމާ އެ ބޫޅުވުންގެ ކަރަންޓީން ފެސިލިޓީއެއްގައި ބަހައްޓަން ވެސް މި ޖެހުނީ އިނގޭތޯ. އެއީ އެ ބޫޅުވުންގެ އެ ރެޖިސްޓްރޭޝަންތަކުގައި އެ ލިޔުމުގައި އޮތްގޮތް. މަސް ވެސް މި ވާގޮތަކީ އެކްސްޕޯޓްގައި އެ ބޫޅުވުން ފިޝަރީޒުން މި ދެއްވަނީ ކަމާ ބެހޭ ސުޕަވިޝަނެއް. ހަމަ އެއާއެކުގައި އަދި އެބަ ބޭނުންވޭ އެމް.އެފް.ޑީ.އޭގެ ހެލްތު ސުޕަވިޝަން. ފަހަރާ އިންސްޕެކްޝަނަށް އެއަރޕޯޓުގައި މިވެގެން އެ ސުޕަވިޝަން އެ ދިޔަވަސް ހަމަ އެ ބޫޅުވުން އެއަރޕޯޓުގައި ހުރޭ. އެމް.އެފް.ޑީ.އޭގެ ދެ ސުރިޓީއެއް އޮތަ މަސައްކަތްކުރޭ. ތިން ދުސްރިޝެއް އެހަ މަސައްކަތްކުރޭ. އެއީ އެކްސްޕޯޓްކަން ވަކި ދުސްރިޝެއް، ކާބޯތަކެތީގެ ވަކި ދުސްރިޝެއް، ބަހަރު ވަކި ދުސްރިޝެއް. ހަމަ އެ ބޫޅުވުންގެ ހަމަ ވުޖޫދުވާ އާކަމުގައި ދިއްބަފާން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އެކްސެޕްޓަންސްލެޓަރ ވެސް ހަމަ އަދި އެ ބޫޅުވުން ބައްލަވާފައި، އެކަމާ ގޮތުގެ ރިކުއަރމަންޓްސަށް ފުއްދާ ކަމަށް ވަންނާ އެވާ ރިސްކުވާއިރު ދޫކޮށްލާ ސަލާމަތްކުރަން ވާހަކަ އަދިކަމާ މި ރަނގަޅަށް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އެ ސަލާމަތީ ކޮށްޖެހުމުގެ އުސޫލުތަކާ ބެހޭ ގަވާއިދުތައް ބޭނުން. އެހެންވީމާ، ކަސްޓަމްސްގެ އެއްވެސް ހުއްދައެއް ނެތީ އެއްވެސް ބަނދަރުތަކުގައި މިވަގުތު އެ ކަންކަން ފެންވަރަށް ކަމަށް ވަނީ ރިޕޯޓް އެ ޑިޕާޓްމަންޓް. ކަސްޓަމްސްގެ ޑިޕާޓްމަންޓް ނެތް ކޮންޓްރޯލް އެވާ ބޫޅުވުން ރެގިއުލޭޝަންގެ ކަންކަމަށް އެ ކޮންޓްރޯލް ކުރެވޭނެ. އެހެންވީމާ، ކަސްޓަމްސް ދަށުން ފަރުވާތެރިވާ ގޮތަކަށް ކުރެވޭ. ކަސްޓަމްސް ރިޕޯޓް ހަމަ ފުރިހަމަކޮށް ބެލެން. އެހެންވީމާ، މި ވާހަކަތަކަކީ މި މައްސަލައިގައި ބޭނުންކުރާ އެ ރިޕޯޓް އަދި އެ ބޫޅުވުން މިއަދު ބައްލަވަންޖެހޭ ބޫޅުވުންގެ ތެރެއިން. ބައްލަވަންޖެހޭ ކަމެއް. ބައްލަވާފައި އެކަން އިސްކަންދީގެން ހިނގައްޖެ. ކަސްޓަމްސްގެ ބައިވެރިވުން ނުވަތަ

ހަމަ. އެ ނިޒާމު ހަމަ ރީޒަނަބަލް ތަންތަނުގައި ފެށު ހަމަ އެކަށައެޅިގެން ދިރާއިމަ ހުރެއް ކަސްޓަމްސްގެ ނޮންނާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކަނީ އިނގޭތޯ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ކުޑަ އެއްޗެއް އޮޅިފަ. މިހާރު މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ރޫލާއި ލެޖިސްލޭޝަންގައި ތިޔަ ވިޔަފާރީ. މި މަސްމަހާއްޗާއި ގަސްގަހާއި ގެރިގެ ކަންތަކުގައި ހުއްޓުމާ މިނިސްޓްރީގެ ކޮން ދައުރެއް އޮންނަނީ؟ ކޮބައިތޯ އެ؟

މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ ޑެޕިއުޓީ ޗީފް ސުޕްރިންޓެންޑެންޓް އަޙްމަދު ސިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. މަސްމަހާއި، މަހުގެ ބާވަތްތަކާއި މި ކާބޯތަކެތި، އާގެތިރާގައި ފުޑެ ސަޕްލިމަންޓް ވެސް ހިމެނޭ ގޮތަށް. ދެން، އާދެ އިތުރަށް މި ހުންނަނީ ބޭރުގެ ބާވަތްތަކެއް. އެއީ ހޮޓަލުން މި ޓޫރިޒަމްބާޒާރަށްވާ އެއްޗެހި. ދެން، މިވަގުތު ފިޝަރީޒުން އެ ކަރަންޓީން ޤާނޫނުން މި ބަލަހައްޓަނީ ގަސްގަހާއްޗާއި އަދި އެހެން ވެސް ދިރޭ ޖަނަވާރު، އާދައި ގޮތުގެ ރިކުއަރމަންޓް މިވަގުތަކީ ނޫނޭ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. ދެން، އަޅުގަނޑުމެން އޮންލައިންކޮށް ފެށު ބަޔާ އިޖުރާއާތު ގެނބަނދު ބައިވެރިވެގެންފަދަ އެބަދޭތޯ. އެއިން ބޭފުޅަކު ފުރުސަތު ބޭނުންފުޅުވާނަމަ އަޅުގަނޑުމެން...

މުލަކު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ނަސީމު ވާހަކަދެއްކެވުން:

މުޤައްރިރު އަޅުގަނޑު ފުރުސަތަކަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާދެންތާ.

މުލަކު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ނަސީމު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، ހަމަ ތި ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް ހަމަ އަމާޒުކޮށް އަޅުގަނޑު ކުރާ ސުވާލެއް މިއީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މައިގަނޑު، މި ސަރުކާރުގެ މައިގަނޑު ވައުދަކީ ކުދި އަދި މެދުފަންތީގެ ވިޔަފާރި ތަރައްޤީކޮށް ކުރިއެރުވުން. އިންޓަރނޭޝަނަލް ބަނދަރުތަކާއި ހައްދަވާއިރުގައި ނުވަތަ ވައިގެ ބަނދަރުތަކާއި ހައްދަވާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން މުޅި ރާއްޖޭގައި، ހޯއްދަވާލަން ރާއްޖެތެރޭގައި ބޮޑެތި ސްކޭލުގައި މިއޮތީ ވަރަށް. ހޯއްދަވާލަން އޮތީ ދެ މި ދެންނެވި ހަކަ، ހިތް އެ ފަރާތްތަކާ ކުރި ދަނޑުވެރިކަމުގައި ކަސްޓަމްސްގެ ކަނޑުދަތުރުގެ ސަރުކާރުގެ ދާއިރާގައި ވެސް ސަރުކާރުގެ އެންމެ ބޮޑު ވައުދުތަކުގެ ތެރޭގައި ވެސް އަދި އެ ވިޔަފާރިތަކުގެ ކުރިއެރުމަށް ވެސް ހަމަ ތަކެތި ބޭނުން ކުރިއަރާ ނުވަތަ ދޮޅު ފެނުނު. ޓޫރިޒަމް ނޫނީ ބޭރުގެ ކަންތައްތަކަށް ވެސް ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި، ކޮބާ ތި ބޭފުޅުންނަށް ފެންނަ ކަމަކީ؟ ސަރުކާރުން މި ސިޔާސަތު ތަންފީޒުކުރުމަށް ކުރަނީ ކޮން މަސައްކަތެއް ވަރަށް ބޮޑު ކަންބޮޑުވުމެއް ސިޔާސަތުތައް، ކޮބާ އެ ބޭފުޅުންގެ ދައުރު. ހަމަ ވާހަކަދައްކަވާއިރު އެ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް ކުރިމަތިވާ ގޮންޖެހުންތައް، ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް އެކުލެވިގެންވާ މިންވަރު ކިހާވަރެއް ހޯދުމަށް، ވިޔަފާރިތަކުގެ ބޭފުޅުން މި ވާހަކަ ދައްކަވާއިރު ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތަކާ ގުޅިގެން ޑިޖިޓަލް ސިސްޓަމް ކުރިއަރުވައިގެން ބޭފުޅުންގެ ފިނޭންސް ބޭނުންކުރެވޭނެ ގޮތަކާ ނުވަތަ ސަރުކާރުން ދޭ ޓެކްސް ބޭނުމާ ވަރަށް ރަނގަޅު ސިސްޓަމެއް ވެސް އެ އެހީތެރިކަމުގެ ތެރޭގައި ވިޔަފާރިތަކަށް ސީދާ ބޭނުންތަކެއް ވެސް އެ ބޭފުޅުން ޚިދުމަތެއް ހޯދުމަށް ކޮމިޓީން ބައްދަލުވެވޭ ގޮތަކަށް ވިޔަފާރިވެރިންގެ ބޭނުންތައް 100% ފުރިހަމަކުރުމަށް ހުރި ކަންތައްތައް. އެއީ އެމް.ޓީ.އެލްގެ ގުޅުމުގެ ގޮތުން ވެސް އެބަ ހުރި. މި ދާއިރާގެ ފެކްޓަރީތަކުން އެކު ވާހަކަދެއްކީ، ސަރުކާރުގެ ބޭފުޅުން މި ސަރުކާރުގެ މި ދާއިރާގެ ވިޔަފާރިތައް ކުރިއަރުވާނެ ކަންކަން ދާއިރާ މި ދާއިރާ ކުރިއަރުވަން ކުރުމަށް މި ދާއިރާގެ ސިޔާސަތު، ކުރުކޮށް ވިޔަފާރިވެރިން ދަތިވާ ކަންކަމަކީ، އަޅުގަނޑު ސުވާލުކުރަން ބޭނުންވަނީ ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތްތައް މި ދާއިރާގެ ސިޔާސަތުގެ ތެރޭގައި ބޭފުޅުންގެ ދަށުން ދާއިރާގެ ސަރުކާރުން ކުރާ ސްކީމްތައް މި ގޮތަށް ތަރައްޤީ ކުރަމުން ދާއިރު އެ ބޭފުޅުންގެ ކަމެއް ފާހަގަކުރެވޭ މިވެނި ކަމެއް ހުރި ދާއިރާއެއް މި ދެކެނީ؟

އެއީ އަހަރެމެން ސުވާލެއް. އަނެއް ސުވާލަކީ، ހަމަ ފުރަތަމަ ކޮންމެ މީހަކު އެބަ ފެނޭ. އެހެންވެ ދަތިކަމެއް ވެސް އެބަ ކުރޭ ކުރެވޭ. ސަރުކާރު އެ ސިޔާސަތު ކުރަން ބޭނުން ގޮތް ގޮސްފާނެ ކަމަށް، އެކަމުގެ ފާހަގަކުރެވިފައި ގަވާއިދުގެ ފާހަގަކުރާ ފުރުސަތު އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ދާއިރާގެ މުއައްސަސާތަކުގައި ކޮންމެހެން ހަމަ އެކުލެވޭނެ ގޮތަކަށް؟ މި ދެ ސުވާލަކީ އަޅުގަނޑު ހަމަ އަހާލަން ބޭނުން. ވަޒީފާ ދެވިފައިވާ ބޭފުޅުންގެ ބޭފުޅުންގެ ބަސްފުޅު ދެ ބޭފުޅުން ހަމަ ވިދާޅުވުން އަދި އެ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވުން ހަމަ ޖަވާބު ދެއްވިއްޔާ ވަރަށް ރަނގަޅު. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ ކަސްޓަމްސްއަށް ފުރުޞަތު އަރުވާނަން. އެއަށްފަހު ފިޝަރީޒްއަށް.

އެސިސްޓެންޓް ކޮމިޝަނަރ އޮފް ކަސްޓަމްސް އިސްމާއީލް ނާޝިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. ފާހަގަކުރުއްވި ދެ ސުވާލުގައި ފުރަތަމަ އެސް.އެމް.އީސްއަށް ވަރަށް ބޮޑު ޕްރަޔޮރިޓީއެއް ދީގެން ހާއްސަކޮށް ރިޖަނަލް ސަރަހައްދުތަކުގައި މަސްވެރިކަންކޮށް އެކްސްޕޯޓްކުރަން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް ޕައިލޯޓް އެ ފުރުޞަތު ނުދެވޭތީ؟ ދެން، އެ ސުވާލުގެ ޖަވާބުގައި އަޅުގަނޑަށް ހިތަށް ހަމަ ކުރިން ވެސް ދަންނަވުނު ވާހަކަ ކަންކަމުގެ މި ދަންނަވާލެވުނީ. ކަސްޓަމްސްގެ ސަޕޯޓުން، ޓްރޭޑަރުން އެކްސްޕޯޓްގެ ވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕްރޮސީޖަރ ވައިސްޓޯރ ރެގިއުލޭޝަނެއް ކޮންމެހެން ނޯވޭ. ހަމަ މިހާރު އިމްޕޯޓްކުރަން ބޭނުންކުރާ ވަސީލަތްތަކާއި ބޭނުންކޮށްގެން ރިޖަނަލް ޕޯޓްތަކުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކްސްޕޯޓް ކުރެވޭނެ. މިވަގުތު އެކްސްޕޯޓް ކުރުމުގައި މި ދިމާވާ ދަތުރުތަކަށް، ހޮޓެލް މިނިސްޓްރީން މި ދޫކުރާ ހޮޓެލް ސްލިޕްވޭ ދޫކުރުމުގައި އެ ހުންނަ ރެސްޓްރިކްޝަންތަކެއް. އެ ބޯޓުގެ ރިކުއަރމަންޓްތަކުގެ ތެރޭގައި ކުރިން ވެސް ސިޔާސަތު ޕާލިސީތަކުގައި ގޮތަކަށް ދިޔަތޯ އެ ބަލަންޖެހޭ ބޯޓުމަގާއި، އަސްލާ އެކްސްޕޯޓްކުރާ ސްޕީޑްބޯޓްތަކާއި ބޯޓުތަކުގައި އެ ގެންދުވާ މިންގަނޑުތަކާއި، ބޭނުންކުރާ ތަނަކާ، އެކަން އެ ރިކުއަރމަންޓްތަކުގެ ތެރެއިން އެ ބޯޓުގެން އެ ދުވާލާ ގޮތުގެ ސްޓޭޖްތައް ދުވާލުގައި ހުރި ރެސްޓްރިކްޝަންސްތަކެއް ހުންނާނީ. ދެން، މި ފަހުން ވެސް އެގޮތަށް އެ ގޮތުގެ ސްޓޭޖްތައް މިނިސްޓްރީން ދުވާލުއްވި ޝިޕްމަންޓްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ރިޖަނަލް ބަނދަރުތަކުން ވެސް އެކްސްޕޯޓް ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދެވިފައި އޮންނާނެ. ދެން، މީގެ ކުރިން ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީން ބޫޓުން ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަށް، ދެން އެކްސްޕޯޓްކުރުމުގައި ވެއްޖެއްޔާ އެބަ ހަމަ އެ ޕްރޮޑަކްޓް ނޫނީ އުޅަނދުތަކުން ވެސް އެ ބަލައިގެން އެކްސްޕޯޓްކުރުމުގެ ފަސޭހަކަމެއް. ކޮންމެ ގޮތެއް ވިޔަސް ބަނދަރުން އަޅުގަނޑުމެން އެ ފުރުޞަތު ދީން ކަމުގައި ވިޔަސް، އުފުލާނެ އެ އުޅަނދު ޓްރޭޑިންގ ނުވާ ކަމަކު ފެއްޓުމާ ވެސް ކަވަރޭޖެއް ހުންނާނެ. އެހެންވީމާ، އެކްސްޕޯޓް ކުރުމުގެ ކޮންޓެއިނަރު ކަސްޓަމްސް ސަޕޯޓުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ވެސް ހަމަ މި މިންގަނޑު ރިކުއަރމަންޓްތަކުގެ ތެރެއިން އެ ފުރުޞަތު ލިބޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ. ދެން، މި އާއްމުކޮށް ކަސްޓަމްސްއަށް ގެނައުމަށް ޕްރޮސީޖަރަކަށް ވަނީ ގެނެވިފައިތޯ؟ އެ ދެން، ވަރަށް މުހިންމު ސުވާލެއް. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭއްވި؛ ކަސްޓަމްސް ސަރވިސް ވަރަށް ބޮޑަށް ރައްޔިތުން

ކަންބޮޑުވުން އަބަދު ވެސް ފާހަގަކުރާ ކަންތައްތަކެއް. އަޅުގަނޑުމެން މި ހުއްދަތައް ދެވިފައި ހުންނާނީ މިހާރު ވެސް ހަމަ ޖެހިލުއްވުމުން ކަންތައްތަކާއި ޝަރުތުކޮށްފައި އަބަދު ވެސް، ޕްރޮކިއުމަންޓް. މިވެނިމިވެނި ކަމެއް މިވެނި މުއްދަތެއް ތެރޭގައި ގާއިމުކުރެވޭން ވާނެ ކަމަށް ޝަރުތުކުރަނީ. ޝަރުތުކުރަން ޖެހޭ ސަބަބަކީ އެއީ ހަމަ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތަކުގެ ތެރެއިން މި އަންނަނީ ވަކި ބަނދަރުތަކެއް ވަކި ދުވަހެއްގައި އޮޕަރޭޝަނަލް ކުރަން ހަމަ ކޮންމެހެން ވެސް ބޭނުންވޭ ސަރުކާރުން. ދެން އެހެންވީމާ، އެކަމާ ގުޅޭ ހުރިހާ އިދާރާތަކުން ގުޅިގެން އެ ކުރުވުންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް މި ކުރަނީ. ދެން، ކޮމިޝަންސް މި އަންނަނީ ހަމަ އިންވެސްޓްމަންޓްތަކުގައި މި ހުންނަ ދަތިތަކާ ހުރި ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. ދެން، މި ވަގުތު އަޅުގަނޑުމެންގެ ރެގިއުލޭޓަރީ ފްރޭމްވޯކް ގާއިމުކުރެވިފައި އޮތް ގޮތުން ބަނދަރުތަކުގައި މި ގާއިމުކުރާ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ގާއިމުކުރުމުގެ ޗިންގާ މި އަންނަނީ ޕްލޮޓު އެލޮކޭޓްކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮންޓްރެކްޓްސްގައި ވާހަކަދައްކާއިރު ހަމަ ކަނޑައެޅޭ ބަނދަރުތަކުގައި ވެއްޖެއްޔާ އެމް.ޕީ.އޭއިން މި އަންނަނީ އޭ ގާތުން ޖެހެނީ. ދެން، އޭ ކަހަލަ އެކަންކަން ސަރުކާރުގައި އިތުރު ފާސްކުރެވިފައި ދަންނަވައިގެން އޭ ބޭނުންފުޅުވާ ވިޔަފާރިތަކުގެ ރައްކާތެރިކަން ގޮޅޮވެލީ. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ އޭރުން. ހަމަ އެންމެ އެހެން ވިއަސް، ހަމަ މި ފަރާތްތަކުން ސިޔާސަތުތަކުގެ ތެރެއިން އެ އަންނަނީ ޙަވާލުކުރެވިފައި ވާ ފަރާތުން ބަލަހައްޓަވާ ޝަރުތުތަކެއް ކަމަށް، ކޮންމެ ސަރަޙައްދަކުން ހަމަ ހުއްދަ ދެވިފައި އިންނަނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ހާދި! އަޅުގަނޑު ފިޝަރީޒްއަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރގެ ޑިރެކްޓަރ އަޙުމަދު ޝަފާޒް ފާހަގަކުރެއްވުން:

ހާދި! އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު އިސްލާމީ ސަލާމް. ބައްދަލުވުމަށް އަޅުގަނޑު އަރިހުގައި ދެއްވީތީ ޝުކުރިއްޔާ. ދެން، އެކްސްޕޯޓްކުރުމުގައި ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން ފާހަގަކުރި ގޮތަށް މި އޮތް ހުއްދައިގެ، އަޅުގަނޑުމެންގެ އިނގިރޭސި ބަހުން ފުރިހަމަ ދާއިރާގެ ކަމެއް މި އަންނަނީ ހުއްދައެއް. ދެން، އޭގެ ވަރަށް ބޮޑު ޕްރޮސެސްއެއް އެބަ ހުރި ބަލައިސަތުނޭވާ ދިނުމާ ގުޅޭ ޕޮލިސީތަކުގެ އަދި ފާހަގަކުރެވޭނެ ދިރާސާތައް. އެއްބަޔަކު އެއީ ސިޔާސަތުތަކުގެ ތެރެއިން ވަނަވަރު ބަދަލުކުރެވޭ ގޮތަކަށް ގުޅުވައިގެން މި ދެ ހުއްދަތައް ބަދަލު

ސެޓްފިކެޓް ޑޮކިއުމަންޓެއް މި ހުރިހާ ޕްރޮސެސްއަކަށް ބަހާލަ. ދެން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕްރޮސެސަސް، އެހެން ކަނޑުމަގެން ވެސް އެބަ ބޭނުންވޭ ވަރަށް ބައިވަރު މަހުގެ، ހާއްސަކޮށް ގަސްތުގެ ގޮތުގައި ބޭރުކުރާ އެބަ. މިސާލަކަށް ކޫއްޓޫކަރަހަ ތަންތަނުން ބޭރުކުރެވޭއިރު ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕްރޮސެސެއް ނުވެސް ހުންނާނެ އެހާނަގައެއް. ދެން އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުމަކީ އެ ގަސްތުގައި ކޮންމެވެސް ސްޓޭންޑަޑެއް ހުރުމެއް ނޫން ފިޝަރީޒްގެ މީހުން ހަދައިގެން. އެކަމަކު އޭގެ ބަދަލުގައި ކަސްޓަމްސްގެ އޮފިސަރުން އެބަ ބީލާ އެމާ ގައިޑުވޭ. އެހެންވީމާ، ކަސްޓަމްސްއާއި އަޅުގަނޑުމެންނާ ގުޅިގެން އެކްސްޕޯޓްކުރުމުގެ ސެޓްފިކެޓްތައް ހަވާލުކުރުން އަސްލު ވިސްނުމަކީ. އެ ވިސްނުމުގައި މިހާރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނާއި ކަސްޓަމްސްވެސް އެމް.އޯ.ޔޫއެއްގެ ދަށުން އެ ވިސްނައިކަމެވެ އެބަ ކުރެވޭ. ދެން އެހެންވީމާ، ކަސްޓަމްސް އޮފިސަރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ އެ ރިކުއަޔަރމަންޓް ފުލްފިލް ގޮތަށް ޕްރޮސެސްކޮށް، އެ ޚިދުމަތް އެކްސްޕޯޓް ކުރާ ކޮންމެ ޕްރޮޑަކްޓަކަށް ދުވަހު ދާނީ ދަށުން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ. އެގޮތަށް އިންޓަރނޭޝަނަލީ މިހާރު ހުންނަނީ ހަދާ. އެހެންވީމާ، އާދައިން އެކްސްޕޯޓް ކުރާ ކަމާ ވިޔަސް، ހަމަ އަދިގައި އެ ގައިޑުވޭ ދީބީ ކަސްޓަމްސް އޮތޯރިޓީން މިހާރު ވެސް ބައިވެރިކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕްރޮގްރާމްތަކާ އެއްކޮޅުގައި ހަމަ ބައިވެރިކަން. އެ ކަމުގެ ޕްރޮސެސް އެބަ ހުރޭ. ކަސްޓަމްސްގެ ގޮތަކުން މި އިންސާނުން އަޅުގަނޑުމެން މި ދީ ލިޔުމުގައި މި އިންސްޕެކްޝަނަށް ކޮންސައިންމަންޓްތަކުގައި މިހާރުގެ ޕްރޮޑަކްޓްތަކެއް އެ ބޭފުޅުން ތަޢާރުފުކުރި ޕްރޮސީޖަރތަކެއް، އެ ސްޕެޝަލިސްޓް ހިމާޔަތްވާ އެކަނިކޮށް އަދާކުރަމުން މި ބޯޓުން. އެ ކައުންޓަރ އެބަ ހިމެނޭ. އެހެންވީމާ، މި އެއްޗެއްސަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ ގޮތުން ވެއްޖެއްޔާ ހަމަ ކަސްޓަމްސްވެސް އޮފިސަރުން އެމް ގައިޑުވޭ ދޭ އެ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް ކުރެވުން ކަންތައްތައް. އެހެންވީމާ އެގޮތުން، އެ އިންތިޒާމުގައި އެގޮތަށް ހަމަޖެހިފައި އޮތުމާ، ކަސްޓަމްސް ޕްރޮސެސަސް އޮތް ކޮންމެ ބަނދަރުތަކުން ފުރާ ޕްރޮޑަކްޓްތަކުގެ އެކްސްޕޯޓް ކުރަނީ ހަމަ ހަރަކާތް ނިމޭ އަޅުގަނޑުމެން ސަޕޯޓުކުރަން ނިމޭ. ދެން، އިމްޕޯޓަރ ގާސިމު އެއްކޮށް ވިދާޅުވެފައިވާ ހަނދާން.

މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރގެ ޑިރެކްޓަރ ގާސިމު މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރު! އަޅުގަނޑަށް ހިތަށް ޖަވާބު ދީއިރު ކަންނޭނގެ އާދޭ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު އެދެމުން އެއީ. އަސްލު ބަޔާނުގައި ގަވާއިދުތަކުގެއިތުރުން އަސްލުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްޗެހި ކުރާ ކުރަނީ ކަމެއް ނޫން ކަންނޭނގެ އަސްލުގައި މި ދިރޭ ޖަނަވާރާއި ދިރޭ ގަސްގަހާއި އޯގަނިޒަމްސްގެ ކަސްޓަމްއާއި. އެހެންވީމާ، ދެބައި އެއްކަރަށް އަންނަން މިޖެހޭ. އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ވެސް އަންނަންޖެހޭ. މީހުން ވެސް އަންނަންޖެހޭ. ކާރީޗެ ވެސް ހުންނަންޖެހޭ. އެ

ނޫނިއްޔާ އަސްލުގައި މި އިންޓަރނޭޝަނަލީ ގަވާއިދުތަކަށް އަސްލު އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުހެއް ކުރެވޭ. މިސާލަކަށް ކަރަންޓީން ފެސިލިޓީއެއް އަޅުގަނޑުމެން ހެދީމާ. ދެން، އެ ތަންތަން މި އަތޮޅު ވެސް ދެ ބައި ހަމަވާ ގޮތަށް. އެއީ ޖަނަވާރާ ބެހޭ ބަޔާނާއި ގަސްގަހާގެހިއާ ބެހޭ ބަޔާނާ. އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްލާންޓް ޕްރޮޓެކްޝަން ކޮންވެންޝަން ކިޔާ ބައެއް އެބައޮތް. އެ ބޯޑުތަކުން މި ގައިޑްލައިންތަކާ މި ދޭނީ ގަސްގަހާގެހި އިމްޕޯޓުކުރަންޏާ އެތަނެއް ހުންނަންޖެހޭނީ މިހެންނެ. ގަސްގަހާގެހި އިމްޕޯޓުކުރަންޏާ މި ސަބްޖެކްޓް ޓު ޕަރމިޓް. ގަސްގަހާގެހި އިމްޕޯޓުކުރާ ކަރަންޓީން އޮފިސަރުން ހަރަކާތްތެރިވާ ގޮތްގޮތް މިހުރީ. ދެން، އަޅުގަނޑުމެން ކުރެވޭ ޕޮލިސީތަކާއި އެކި ފޯމުތަކެއް މި ގެންނަނީ. އެހެންވީމާ، އެއާ ގުޅިގެން ޖަނަވާރާ ބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިދާރާއިން މި ބުނަނީ، ޖަނަވާރު އިމްޕޯޓުކުރާއިރު ޖަނަވާރު ހެލްތުސެޓުފިކެޓާ މި ކަންތައް ހުންނަންޖެހޭ ގައިޑްލައިންތަކާ. އެއަށް ކުރެވޭ ބަދަލުތަކެއް ގެނެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އަސްލުގައި ދެ ބައި އެއްކޮށް އައިސްގެން އަސްލުގައި ތަނެއް ހުރިއްޔާމު، މިސާލަކަށް ރިޖަނަލް ފެސިލިޓީއެއް އިމާރާތްކޮށް ހުރެފައި، ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ފާރަވެރިކުރުމުގެ ގޮތުން އެ މިނިމަމް ރިކުއަރމަންޓްސް ހަމަވެގެން ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް. އެކަމަކު ކަމަށް ނުވޭ [illegible] އުނދަގޫވާން އަސްލު [illegible]، [illegible]، މި [illegible] ގަސްގަހާގެހީގެ ބާވަތްތަކެއް ވެސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ކުރެއްވި ސުވާލު މައިގަނޑު [illegible] އޮތީ، މި އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓުތަކާއި ސީޕޯޓުތަކުގައި ހުރިހާ [illegible] މިހާރުވެސް ރިޕްރެޒެންޓޭޓިވްސްތޯ؟ ވާނަމަ އެ ކިޔާ މިނިސްޓްރީން އެހެން ގައިޑްލައިންތަކެއް [illegible] ހުރިހާގައި އެކަން ފެނިގެން؟ ކަސްޓަމްސް އަދި ފިޝަރީޒް ވެސް އެ [illegible] ހަމަ ވަރަށް ކުރިއަށް އެއްކޮށް ވިދާޅުވެ ދެއްވަން އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު އަރުވަން.

އެސިސްޓެންޓް ކޮމިޝަނަރ އޮފް ކަސްޓަމްސް އިސްމާއީލް ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އާދެ! އަޅުގަނޑު ކުރިން ވެސް ފާހަގަކުރި ގޮތަށް ކަސްޓަމްސްގައި ރިޕްރެޒެންޓޭޓިވް އެބަ ހުރި އިނގޭތޯ. ހަމަ ގައިޑްލައިންތަކެއް. ވަރަށް ތަފްސީލީ ހުންނަންޖެހޭ މިންގަނޑުތައް ބަޔާންކުރެވިފަ. އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ އެ ސަބްޖެކްޓް ނޮލެޖް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ގާއިމުކުރެވިފައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އެކަންކަން ކުރެވިފައި ދެން މިހާރު ވެސް ގުޅިގެން ތަންފީޒުކުރެވިފައި މި އޮންނަނީ.

މިނިވަން ރިކުއަޔަރމަންޓް ގާއިމުނުކުރެވޭ ހާލަތުގައި ވެސް ސަރޓިފިކޭޓުގައި މިވަނީ މުއްދަތެއް ދޭތޯ މި ކަންކަން ގާއިމުކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އިނގޭތޯ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެ ހެދިފައި ހުރި އެއަރޕޯޓުތަކުގައި އެ ރިކުއަޔަރމަންޓް އެބަހުރިތޯ؟

އެސިސްޓެންޓް ކޮމިޝަނަރ އޮފް ކަސްޓަމްސް އިސްމާޢީލް ނާޝިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ފުރަތަމަ އެއަރޕޯޓެއް ނެތް މި ވަގުތަކު ރާއްޖޭގައި އިނގޭތޯ. ހުރިހާ ކަމެއް ފުރަތަމަ ކުރެވިފައެއް. އެންމެ ބޮޑަށް ބަނދަރެއް ގާއިމުކުރެވިފައި ހުރީ މާލޭ އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓުގައި. ރީޖަނަލް ޕޯޓުތަކުގައި ހުރީ ހަމަ މިނިމަމް ވެސް ފުރަތަމަ ނުވާ އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރަމުންދަނީ އެ ކޮންޑިޝަނަލްކޮން ހަމަ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެން، ފިޝަރީޒްގެ ޑެންޖަރަސް ގުޑްސްގައި ހިމެނޭ މިނިވަން ރިކުއަޔަރމަންޓް ހުރި މިންވަރު؟

މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރގެ ޑިރެކްޓަރ ގާސިމް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެހެން ޖަވާބު ދެވިއްޖެ ކަންނޭނގެ އެހެން ފެނޭ. ދެން، މިހާރު އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން އަސްލު މި ސްޓޯރޭޖް އެންމެ ރަނގަޅު ވާނީ، މިސާލަކަށް ގުރޫޕްކޮށް ވައިގެ ބަނދަރުތަކާއި ވެއްޖެއްޔާމު ސިވިލް އޭވިއޭޝަން އޮތޯރިޓީ އެކަހަލަ މުއައްސަސާތައް ކަންކަމުގެ. އެ ބަނދަރުތައް އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮން ކަހަލަ ކަންތައްތަކާއި، ޕްރޮސީޖަރުތަކާއި އެ ބަންދުގައި ހުންނަން ޖެހޭ. ދެން، އަޅުގަނޑުމެން ބަލަނީ މިސާލަކަށް އެ ބަނދަރަކުން ސަރވިސްއެއް، ހާޑްވެއާރު ޖަހާލާ އެއްޗިހި ބަލަހައްޓާ ސަރަހައްދު ކަންތައް ދެން ކުރަން ޖެހޭ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން ދެވެން. އެ އުސޫލުގެ މަތިން މިސާލަކަށް ގަސްތޮށްކުރަނީ މި ކަހަލަ ތަކެއް އަރަން. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާނެ އާން، ކޮންމެ އަޅުގަނޑުމެން މިހިރީ ރިކުއަޔަރމަންޓްތަކެކޭ. މިގޮތަށް އެބަން އަރަންވާނީ. އެކަމަކު އޮތަސް، މި ބަނދަރުތައް ވިއަސް، އެއް ވައިގެ ބަނދަރުގައި ހަމަ ސަރަހައްދަށް ބޭނުންވެ ބަނދަރަކަށް އެދީ ހުއްދަދަން މުއައްސަސާތަކުން ބޭރުގައި އެ ބަލަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ހުންނަން ކަންނޭނގެ.

މިސާލަކަށް މިތާ ކަރަންޓީން ފެސިލިޓީއެއް އިންޏާ، އެއީ ބޭނުން އެނިގައްވާސީ ފާހަގަކުރެއްވިން ސިވިލް އޭވިއޭޝަނަކަށް ނޫނިއްޔާ އެހެން ކަނޑު ބަނދަރުތަކާ ބެހޭ ފަރާތްތަކަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ކަސްޓަމްސް އެއްޗެއް ވިދާޅުވުމުގެ ފުރުޞަތު އަރުވަން.

އެސިސްޓެންޓް ކޮމިޝަނަރ އޮފް ކަސްޓަމްސް އިސްމާއިލް ނާޝިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަދި އަޅުގަނޑު އިތުރުކޮށްލާނަން މި ވަގުތު މާލޭ އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓުގައި އަލަށް ގާއިމުކުރެވޭ ބަރިއަރގައި އެއީ ކާގޯ ސަރަހައްދުގައި ވެސް އެބަ ގާއިމުކުރެވޭ ބަރިއަރަށް ދެން އަދި ޕޯސްޓަލްބަރ ބަރިއަރގައި ވެސް މިހާރު އެ މަސައްކަތް ކުރެވުމުން ދަނީ، އަދި އަޅު ބަރިއަރ. އެ ޕޯސްޓާފީސްގައި މި ވަގުތު ޕާސަލްތަކާ ހުރި ގޮތުންނާއި، އަދި ޕީޖީ އެކްސްރޭބަހާރު ކުރެވިފައި ހުރި މަސްވަރާތަކާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަނީ ހަމަ ގާއިމުކުރެވިފައިވާ ވެސް އެންމެ ރަނގަޅު ރިސްކްއެސެސްމަންޓްސިސްޓަމް ހަމަ ފުރިހަމަ ކުރެވިފައި ހުންނާނެ ކަމަށް. ދެން، ހަމަ އެ ގޮތަށް ކަސްޓަމްގެ ބަނދަރުތަކުގައި، މާލޭގައި ގެޓުވާ ޕްރޮސީޖަރގެ ޕްރޮސެސްތައް މިހާރު ފެންނަން ހުރި ގޮތުން ރިސްކްއެސެސްމަންޓް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ގާއިމުކުރަނީ ބޭނުންވާ ފެންވަރުގެ ސްޓޭންޑަޑްސިސްޓަމް ގާއިމުކުރެވިގެންދާގޮތަށް ފެންނަން ހުރި ޕްރޮސެސްތަކުން އިނގޭތޯ. އެކަން ޤަވާއިދުން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު އެހެންވީމާ، ދެން ފުރުޞަތަށް ބަޔަކު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެދިވަޑައިގަންނަވާ އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު އަރުވަން ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލަށް.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ހަމަ ސާފުކޮށްލަން ބޭނުން، އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކާ ވާހަކައިގެ ތެރޭގައި ކަސްޓަމްސްއާ، ދެން ވެސް މި އިމިގްރޭޝަނާ އެއްކޮޅުގެ ތެރޭގައި މާލޭ ފެސިލިޓީގައި އާންމުކޮށް ހިފަހައްޓަން އެއްޗެހި ބަހައްޓަންޖެހޭތޯ؟ މި ބޮޑުބޮޑުގެ އަބަދުވެސް އެއްވެސްކަހަލަ ސްޓޯރޭޖްސްޕޭސްއެއް އެބަ ހުރިތޯ؟ ގަސްތައް އެތެރެކުރުމުގައި، ނޫނީ ދޫނި ސޫވާސޫފީ، ޖަނަވާރުތަކުގެ އާންމު އުސޫލުން ހިފަހައްޓަން ބަހައްޓަންޖެހޭތޯ؟

މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރގެ ޑިރެކްޓަރ ގާސިމް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަސްލު ވަރަށް ރަނގަޅު ސުވާލެއް ކަންނޭނގެ. އަސްލުގައި އެކި އަހަރުތަކުގައި ޑޭޓާ ވޭރީވޭ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ދޭތެރެއަކުން ރިޕޯޓިންގ ޕްރޮސެސްއަށް ޑޭޓާ ނަގަން. މިގޮތުގައި އިންނަނީ އަސްލުގައި ބައިވަރު ސަރަޙައްދުތަކާއި އެއްޗެހިތައް ހިފަހައްޓަން ވެސް ޖެހޭ. ދެން، މިގޮތުގައި އަސްއަރުން ފުރިހަމައަށް އިންނަހައްޔާ އަޅުގަނޑު ނުދެކެމުންނެވެ. މިސާލަކަށް 2020 ވަނަ އަހަރަކީ ވަރަށް ޚާއްޞަ ހިސާބަކަށް، ދެން ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އެނގޭނެ ކަންނޭނގެ ގަސްގާގެއްސާއި ދުނިޔޭގެ ފުރާވަރަކަށް ގެނެވުނު އަހަރެއްކަންނޭނގެ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ސްޓެޓިސްޓިކްސްއިން ގާތްގަނޑަކަށް 6 ގުނަ އިތުރުވެގެންދިޔަ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން އެއްވެސް ވަރަކަށް ރޭވިގެން ތިބި އަހަރެއް ނޫން 2020 ވަނަ އަހަރަކީ. 2019ގެ ފަހު ކޮޅު ވެސް. އެހެންވިޔާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ކެޕޭސިޓީއަށް އިތުރަކަށް ބަދަލެއް ނާދޭ. މުވައްޒަފުންނަކަށް އިތުރު ބަދަލެއް ނާދޭ. ގާތްގަނޑަކަށް ހަމަ ގޭގައި ތިއްބަވައިގެންނަމަވެސް ގޮތަކަށް، ޚާއްޞަކޮށް މިގޮތަށް ހަމަ ކަސްޓަމްސްވެސް ވަރަށް ބޮޑު ދަތިކަމެއް ހުރި. އެހެންކަމުން ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކޮށް މިކުރީ، ހަމަ ފުރުސަތަކަށް ފޮލިސީ އަހަރަށް ބަދަލުވެ ނިމިފައި މި ކަންތައް ހުރިގޮތް. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ސަރުކާރު އަޅުގަނޑުމެން ދިރިއިރު ހަމަ ދެކޭ ސްޓެޓިސްޓިކަލް. ދިރިއިރު ގާތްގަނޑަކަށް 7 ގުނަ އަޅުގަނޑުމެން 2018އާ ބަލާފައި ހަމަ ޑިމާންޑް އެކަނި ދުވަހުފަހުގައި އިނގޭތޯ. ދެން، އެކުއްޔަށްދޫ މީނަވަރު ގިނަވަންޏާމު ދެން އިނގޭ މިސާލަކަށް ފަސްގަނޑުޖެއް ވަރިކަށް މިސާލަކަށް އޭގެން 4% ބޮޑުއްދޭ 5 ވަރަކަށް ފަސްގަނޑު އާންމުކޮށް ދެކެނުކާއީ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އެ ސްޓޮކް ހިފެހެއްޓި މިންވަރު އެބަ ދިނަވޭ. އެހެންނޫނިއްޔާ އިންނަނީ މިސާލަކަށް ބޮޑު ސްޓޯރޭޖްގެ އޮތުން ޓްރޮޕިކަލްކަމުން އައިސްލެންޑާ އާދެ އެއްކޮށްއެއްގައި މިސާލަކަށް ރިޕޯޓުން ވަސާ ބަދަލް ތަކެތި ފިނިކޮށް، ރީޕެކޭޖުކުރެވޭ ކޮންމެވެސް ބަޔަކު ސަރުކާރަކުން ފިނިކޮށް، މިސާލަކަށް ރާއްޖޭގެ ކަމަކަށް ބައްޔަތް ފިނިކޮށް، އެކަހަލަ ކަމެއް ފޮނުވާއިރު އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ހަމަ ތިޔޭ އިތުރު ގޮތެއް ހިފެހެއްޓޭނީ. އެކަހަލަ ހާލަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކަރަންޓުގެ އެ ހުންނާނީ މިސާލަކަށް ބޭނުން ކޮށްފަ މި ހުންނަނީ، ބޭނުން ކަމަކަށް. އެއީ މިސާލަކަށް ގަސްގަހާގެހި އިސް ނިކުމެގެނާ ކޮށްފައި. ދޫނި ސްޓޯރޭޖުގައި ކޮށްފައި. ދެން ހުނަ އެކެއްހާލަތު، އެއްކަހަލަ ދިރޭ ގަސްގަހާގެހިގެން އެއް ކޮށްފިއްޔާ އެއްޗެއްގެ ކެޕޭސިޓީ ފުޅާކުރަންޖެހޭނެ އަސްއަރުން ވަކި ރާކަތަކަށް ނޫޅޭ. އެކަހަލަ ވެސް ދަރަ އިންނަ ކޮންމެ، މިސާލަކަށް ގަނެ ބޮޑު ކޮންޓެއިނަރަށް އެއްކޮށް މިސާލަކަށް ގޮތަށް ހާލަތުގައި ކޮންޓެއިނަރު ކޮންޓްރޮލްކުރެވޭ އާދޭސްކޮށް ވެސް ރާއްޖޭގައި މިސާލަކަށް

އެއްޗެއް ފެނިގެން، އާދަޔާއި ހިމާޔަތް ނުކުރައްވާތީ ބައެއް އެއްޗެއް ފެނިއްޖެއްޔާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖެހޭނީ އެ ކޮންޓެއިނަރު އެއްކޮށް ނައްޓާލަން. އެހެން ހަމަ ދިމާވެފައި ވެސް އެބަހުރި. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން އެޖަންޓުން އެޖަންޓުން ހަމަ ވަމްކޯއާ ވާހަކަދައްކައިގެން ހުރިހާ ޑިޕާޓްމަންޓުތަކުން ނިންމާލާފައި، ދެން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ސިޓީ ތިލަފުށްޓަށް ގެންގޮއްސަ ހުރިހާ ބޭފުޅުން ހާޒިރުގައި މި ކަންތައް މި ކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އެއަށް ކަރަންޓީން ޕީރިއަޑެއް ނުހުރޭ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ހަމަ ބައްޔެއް ފެނިއްޖެއްޔާ މި [illegible] ހަމަ ނައްތާލަން މި ޖެހޭނީ [illegible] އިނގޭތޯ. [illegible] ހަމަ ނިމުނީ. ދެން، ކުދިކުދި ގަސްގަހާގައި ވެއްޖެއްޔާ [illegible]، ކަރަންޓީން [illegible] އޮންނާނެ. [illegible] ކަރަންޓީން [illegible] ކުރަން. ދެން، އިން ދަ ފީލްޑްގައި އަސްލު އަޅުގަނޑުމެން ޕްރެކްޓިކަލީ، މިސާލަކަށް ކުދިކުދި [illegible] [illegible] ގަހެއް، [illegible] ގަސް. އެހެންވެއްޖެއްޔާ [illegible] ޝިޕްމަންޓްތަކަކުން. އެކަމަކު މި [illegible] ވަރަށް [illegible] ވެސް [illegible] ދިމާވާނީއެއް ނޫން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] ބޮންޑެޑްޒޯނުގައި، ކަރަންޓީނުގައި ބަހައްޓާފައި، ދެން އެއީ މިސާލަކަށް 14 ދުވަސް، 30 ދުވަސް ފަހުން ނެރެން. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އަސްލު [illegible] ވެސް ވަރަށް ފަސޭހަވާނެ. [illegible] ޖާގައިގެ ދަތިކަން ވެސް، ޖާގަ ވެސް ބަޖެޓް ބޭނުންވާނެ. [illegible] ޝިޕްމަންޓް [illegible]، [illegible] ދެން [illegible] ބޭނުންވާނެ އިތުރު ޝިޕްމަންޓްތަކަށް [illegible]. އެހެންވީމާ، މިހާރު އިންނަ މިން ބަދަލުވެގެން އަސްލު އެ ކަންތައް ވެސް ކުރެވޭނީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ކުރުކޮށް ގެންދަވާ! ޝުކުރިއްޔާ ސުވާލަކަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ހިތަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ގަސްކާނާގެ ބާވަތް، އެއީ ތިޔަބޭފުޅުންގެ [illegible] ހިމެނޭ އެއްޗެއްތޯ؟ ގަސްކާނާ، އެ މިނިސްޓްރީގައި ނޫނީ ކަސްޓަމްސްގެ އެއްވެސް ވަރަކަށް ބަލާ މިންގަނޑުތަކެއް އޮންނަ އެއްޗެއްތޯ؟ އަޅުގަނޑު މިހެން މި ދަންނަވާލީ،

ހައްޖެއަރިވާ ހިޔާލުގައި މިހާރު ދުވަސްތަކެއް ވެއްޖެ، ގޮތުގަނޑެކަށް އަޅުގަނޑު ހަނދާންވާ ގޮތުގައި މިގެ 5 އަހަރުވަރު ކުރިން ފެށިގެން ރުޅިއަރުވަނީ ހިއާ ފުޅާއޮގެ ފަށާއިރު ގޮސްތަކުގެ ގެސްޓްހައުސްތަކާއިގެ ތަރައްޤީ ބޭނުން ރިޕޯޓްކުރަނީ. މިއީ ރަނގަޅުކަމެއް މިހާރު އެ އަޅުގަނޑު އެބަދެކޭ. ދެން، އެ ވަރަށް ގިނަ ގޮތުގައި މިހެން ނިޔާ ކުރިން ތެރެއަށް ވެސް ވަރަ، އެނގޭތޯ ވާހަކަ، ހެއްދެވުން ހިތުގައި އެ އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅި. އެ އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅި ގޮތުގައި ހިމެނޭ، ވަރަށް، ވަރަށް ދެއްކެވި ގޮތެއް ދެން ކޮމިޓީގެ އެންމެހާ ފުރިހަ. އެ އަދި ބިލުތަކާއި ބެލުމަށް ކުރިއަށް ވަރަށް ވަރަށް ރަނގަޅު، އެ ބަލައި. ދެން، އެއީ ޑިވިޝަނުގައި ދެރަ، ދެން ބަޔަކު މިހެން މަޝްވަރާ ދޫކުރާނެ ކަމަށް އެ ޕާޓީގެ ދެން ދެން ކުރީގެ ކޮށް ގެންދިއުމަށް. ވަރަށް މަޝްވަރާ ނަމަވެސް ތަރުޖަމާ ވަރަށް ހިނގަނީ. ދެން، އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ބަލާ، މާލޭ ބޭނުން. އޭގެ ދޭތެރޭ އެކަމަކު ބަލަން. އަޅުގަނޑުމެން ގޮވައި ވެސް ބުނާ އެ އަޅުގަނޑު. ހަމަ ދެން ގޮތް ބަލާގައި ހިތާ ސަރުކާރުން ފިނޭންސްގެ ޚިޔާލު. އެއްކޮށް، ހަމަ އެކަން ސަބަބުން މިނިސްޓްރީން އެ ކަމަކަށް އެއްވެސްކަމެއް ފެންނަމުން ދިޔަ ފޮނުވި ތަފާތު ނުދިޔަ މަސްއޫލިއްޔަތު ކަމަކީ. އެއާއެކު، އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރާ ހަމަ ދެ ފުރުޞަތުގައި މިނިސްޓްރީގެ ދައުރަކީ އޭގެ ކޮބައިތޯ ސާފުކޮށްދެއްވާނަމަ. ޝުކުރިއްޔާ.

މިނިސްޓަރ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރގެ ޑިރެކްޓަރ ގާސިމް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިއްސާވާ އެއްވެސްކަހަލަ ދެކޮޅުވެރިކަމެއް އަދިއްސަ އޮތް އެއްޗެއްނެތް ދި ދެންނެވި އެއްވެސް އެއްޗެއް ހި-ފަތުރައިގެން ވެސް. ޚާއްޞަކޮށް ފުރިޞަތާ ވެސް ބަނދަރު ކަންތައްތަކާ. އެކަމަކު ވަރަށް ބަނދަރު ފޯރިންވެއް އަސްލުގައި ރައްޖެއަށް އެތެރެވާ ގިނަ ބަލިބައްޔާ ދެން ގެސްޓްހައުސްތަކާ ހަމަ އެތެރެކުރާ މިކަހަލަ ކޮމްޕޯޓު ބަލާބަލަކުން. އަޅުގަނޑުމެން ކަރަންޓީނުގައި ފުރުޞަތު ތެރެއިން ޓެކްނިކަލް އެއްކޮށްލައި ނުކުން އެއްވެސް ބަލަހައްޓާ ރަށްބަޔަކު ކުރިއަށް ގެންގޮސްގެ ދެވޭގޮތަކީ. އޯގާތެރިކަމަކީ ކޮމްޕޯސްޓިންގގައި ކާރދު ބަލަހައްޓާއިރު، ދެން ސަރުކާރު އެހެންކޮށްގެން ބަލަހައްޓާ މި ކަމާ ބަލަހައްޓާ. ދެން، މި އަޅުގަނޑު އަޅުގަނޑުމެން މި ހައްޤުވެރި އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްޓޭންޑަރޑަށް ފުލްކޮށްލިޔެ ހުންނަ އެއްކުރެވޭ އަޅުގަނޑުމެން ދިނީ ރައީސް. އެހެންކަމާ، އެ ފުލްފިލްކުރި ބައްލަވައި އަޅުގަނޑުމެން ބައިގެ އިންޓަރނޭޝަނަލް ފުލްކޮށްދީ އެއްކުރެވިގެން އެބައޮތް ރައްޔިތުންގެ ބަލާލުމަށް ހުންނަން ޖެހޭ އެ އަޅުގަނޑުމެން ބިޑިޝަނަލްކޮށް މިކަހަލަ ކަންތައް މި ހުންނަނީ. އެހެންވީމާ، ދެން، އާދި ގެނެސްދިނުމަށްފަހު އެ އެއްކުރެއް އެ ޑިޕާޗަރ ފުލްފިލްކުރާ އިންޓަރނޭޝަނަލް ކަނޑާ އެގްރިމެންޓް

އަސްލު ނުދެއް ބަލާ. އެހެންވީމާ، އަނެއްހެން އެގްޒެމްޕަލަކަށް އެކަމަކު ފްލެޓެއްގައި ނޯޓް އެކޮމޮޑޭޓް އަޅުގަނޑެކަށް ހިއްސާވާ ރޫމްޝެއަރ އަސްލު އެޕާޓްމަންޓުތަކުން. ދެން، ޓިއުންޝިޕްގެން އަޅުގަނޑުމެން ބަލާ ޕާސްޕޯޓާ އެކޮމޮޑޭޓް ނޫން އެއިރު ކަސްޓަމް އެޕާޓްމަންޓާ. ދެން، ޑިޒައިން ބަލިޔަތް މި އަންނަނީ ބޭރުން ހަމަ އެ ފުރުޞަތު އޮންނާނެ އާދަޔާ އެއްކޮށް ގެންނަންޏާ. އެކަމަކު އަސްލުގައި ފަދަ، ވެއްޔާ އިންޓަރނޭޝަނަލް އަޅުގަނޑުމެން ޓޫރިސްޓުންނާ އެއްކަލަ ނޫން. ވިލާ ގެންނަންޏާ ވިލިން ގިނަފަހަރު ބަލިޔަތް އަންނާނީ، އެ ވަރަށް ރެސްޓޯރެންޓުން އަޅުގަނޑުމެން ގެންދަނީ. އެކަމަކު ޓިއުންޝިޕްގެން ކޮމްޕްލެކްސް އެކަމަކު ފްލެޓްތަކުގައި ހުރިހާ އެކޮމޮޑޭޝަން އަސްލު ނުދެއް ބަލާ. އެގްޒަމްޕަލް ބަލާ އެއްވެސް އުސޫލެއް ހިއްސާވާ އެހެން ޒަމާނެއްގައި ވެސް އޮންނަނީ ވެސް އަސްލު ބަޔާޒްތަކީ. އެކަމަކު މި ދެންވެސްގެން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން ބިޒްނަސްގެ ސަޕޯޓުން، ހައިބްރިޑް ދަރުސްކުރަން ކުރާ ފަރާތްތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މަޝްވަރާކޮށް މި ދިނީ އެކަމަކު ފުރުޞަތުތަކެއް ހުޅުވާލަދިނުން ގޮތް އެ އެއްކޮށް ބޭނުންކުރަން. މިސާލަކަށް ކޮމްޕްލެކްސް ބަސްޓޮޕެއް ގެނެސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެބަ ބޭނުން އެ އެއްކޮށް ކޮންމެފްލޯރަކަށް ފުރިހަމަ އެކަމަކު ފުރުޞަތުތަކުގެ އިބާރާތް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ބިޒްނަސްތަކުގައި ކުރިއަށްދާން. އެ އެއްޗިހިތައް ބޭނުންކުރީމަ ޓޯޓަލް އަންނަ ބަލިޔަތާ އެއްކޮށް ފުރިހަމަ ކޮށްދެވޭނެ އިންޝާﷲ. އެއީ އަސްލުގައި.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން ދެވަނަ ފުރުޞަތު މެންބަރު ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު މޫސާ ސިރާޖް.

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ސިރާޖް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އަޅުގަނޑު ކަސްޓަމްސްގެ ބޭފުޅުން ފާހަގަކުރި ކަމަކާ ގުޅިގެން ސާފުކޮށްލަން ބޭނުން. ދެންމެ ފާހަގަކުރެއްވި އިންޓަރނޭޝަނަލް ކްރައިޓީރިއާގައި ޝަރުތުތަކާއެއްގައި ކަމަށް އިންޓަރނޭޝަނަލް ކްރައިޓީރިއާ ގިނަ ފުރުޞަތުގައި. އެކަމަކު އެއްކޮށްފައި ހުންނަ އެ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތަށް އިންޓަރނޭޝަނަލް އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިތަށް އަރަނީ. މިސާލަކަށް މުއްދަތެއް ދިނީ ވަކި ކަމެއް ކުރަން. އެކަމަކު އެ ކަންކަން ހިނގާތޯ؟ ނުހިނގާ ނަމަ ކޮބައިތޯ އަމަލުކުރަންވީ ގޮތަކީ؟ ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކަސްޓަމްސްގެ ބޭފުޅުން.

އެސިސްޓެންޓް ކޮމިޝަނަރ އޮފް ކަސްޓަމްސް އިސްމާޢީލް ނާޝިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ރިޔާސަތާއެކު ފާހަގަކުރަންޖެހެނީ ހަމަ ގިނަ ހާލަތްތަކުގައި އެ ދީފައި ހުންނަ ޓައިމްލައިންތައް އެޕީލުކުރަން ވެސް ހަމަ ކެލެންޑަރ އިންޑިކޭޓް ވަނީ. ހަމަ އަދަދުގަނޑުން އެ ކޮމިޝަނަރީގެ، އެ ޓްރިބިއުނަލް ނުވުމުގައި އުޅެނީ. ދެން، ޕޯޓު އެޕްރޮޗްކުރުމުގެ މިގައި އޮންނަނީ އެންމެ ބޮޑު ކަމަކަށް ކުރުވުން. ދެން، ހަމަ އެ ފިއިންޓަރަސްޓް ކޮލެޓަރަލް ދެން ސަބަބަކާ ދައްކާފާ. އެހެންވީމާ، ކުރުކޮށް ޖަވާބު ދަންނަވާނަމަ ހަމަ އެކްސްޓެންޝަންތަކެއްގައި ދިމާއިން އުޅެން ޖެހޭ. ދެން، އަޅުގަނޑުމެން އެކަމަކު ކަސްޓަމްސްގެ ފަރާތަކުން ދުވެފައި ނުކުރަން އެ ޑިސިޝަނެއްގެ. ހަމަ ކޮންސިޑަރޭޝަން ގޮތެއްގައި ދެވޭނެ ފުރުސަތުދަނީ. ދެން ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ރިޓަނަލް ވަންޓާ ގައިޑުލައިނަށް އޮފީސްތަކުގައި ބިލްބަވާ ފަރާތްތަކުން ވެސް ހަމަ ކުއްލިއަށް ނެތި މާލޭގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖެނުއަރީ ފަހުން ވެސް އެ ޝަރީޢަތަށް ހަމަ ޕޮލިސީކުރަން ގެންދޭ. އަޅުގަނޑުމެން އެ އެއްބަސްކަމަކީ އެ ޚާއްޞަ އޮޕްރޭޝަނަލް ވާހަކަ ދައްކަވާފައި ކުރިއަށްދަނީ. ދެން އެހެންވީމާ، އެއީ ކުޑަ ޖަވާބަކީ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. ދެން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ގިނަ މަޢުލޫމާތުތަކެއް ސާފުވެގެން ހިނގައްޖެ. ދެން، މިކަމާ ގުޅޭގޮތުން ކަސްޓަމްސްޕޮލިސީތަކުގެ ބަޔާނާ ލިބިގެންދާނެކަމުގެ އުއްމީދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިއްޖެ. ދެން، އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ގޮތްދޫކުރަން މި ކަމަކީ މިއީ ބަޔަކަށް ބަލައިލާ ބަޔަކަށް ގޮތުގައި ކޮށްލުމަކީ ކަންތައްތަކަށް. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީއަށް ވަގުތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަސްޓަމްސްގެ ޤާނޫނާ ގުޅިގެން އެއްބަސްވުމުގެ ދާއިރާގެ މައްސަލަތަކަށް. ޝުކުރިއްޔާ ދެން އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާލަން. (ވަގުތީގޮތުން ކަނޑާލެވުނު) އާދެ! މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ވަރަށް ގިނަ މަޢުލޫމާތުތަކެއް ލިބިއްޖެ. ހުށަހަޅާ އަޅުގަނޑުމެން ފުރަގަސްދިނުމަށް ކަމަށް، މި މައްސަލައާ ހުރިހާ ގޮތެއްގައި ކަނޑައެޅުމާއި ކޮންޓްރޯލްކުރުމާއި ދިރާސާކުރުމުގެ އުސޫލުތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވިދާނެ ހިނގައްޖެ. ދެން އެހެންވީމާ، މިހާރު ހަމަ މި ވާހަކަ ދެއްކެވި ކޮމިޓީ މެންބަރުން، އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާލާފިއްޔާ އެހެން ދަތުރުކުރުމުން އެންމެ ބޮޑަށް ހަމަ ބަލަހައްޓަން ގޮތެއްގައި، އެހެންވީމާ، ޖަވާބުދާރީވާން ކޮމިޓީއާ ރިޕޯޓް ނިންމާއިރު ޤާނޫނީ ކަނޑައަޅާ ބަލައި ރިޕޯޓް ދައުލަތާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަސްޓަމްސްގެ އާދެ! އިދާރީ ޖަވާބުދާރީ މެދުވެރި އަޅުގަނޑު ޝުކުރު އަދާކުރަން.

ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި ދެންމެ ލިބުނު މަޢުލޫމާތުތަކަށް ބަލާއިރު ކޯޓުތަކަށް ހުށަހެޅުމުގައި އެ ހުޅުވިގެން މަސައްކަތްކުރާ ޤާނޫނު އެ ހުންނަންޖެހޭ މިންގަނޑެއް ނަގައިގެން އެ ޚިދުމަތް ލިބުމުގައި މައްސަލަތަކެއް އުޅޭ ކަމަށް މި ފާހަގަކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ފެންނަނީ ސިވިލް އޭވިއޭޝަން ވާހަކަދައްކަވައި އެ މިންގަނޑުތަކާއި އެ ކަންކަން ނުވަ ހުށަހަޅައިގެން ޕްރޮސެސްކޮށް ސިފަ ތަކުރާރުކޮށް ތިޔަ ކޮމިޓީން ވެސް ފެންނަނީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސިރާޖުއަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ސިރާޖު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑަށް ވެސް ފެންނަނީ، މުޢިއްޒު އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރަން. އަދި އެއާއެކީގައި އަޅުގަނޑު ފެނޭ މި މައްސަލައިގައި ހަމަ ރިޕޯޓްގެ ސިފައިގައި މިކަން ކުރަން. އެއީ މިކަން ބައްލަވާލައްވާފައި އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ކޮންމެވެސްވަރަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ޕްރެޝަރެއްގައި މިގައި ބިލްތައް ފާސްކޮށްގެންނަން. ދެންމެ އެ ފާހަގަކުރައްވައި ވަރަށް ބޮޑަށް ކަންބޮޑުވާންޖެހޭ ކަމެއް، ޚާއްޞަކޮށް ކަސްޓަމަރުގެ ފުރުޞަތު އިންޓަރނޭޝަނަލް ކުރާއިރުގައި އެ އިންސަ އެންމެ ދަށު މިންގަނޑެއް ވެސް ކަންކަން ހަމަޖެހޭކަމާއި އަދި އެ ދޭ މުއްދަތުގައި ވެސް އެ ކަންކަން ކޮންޓްރޯލުގައި ނުހުންނަ ކަމަށް. އެއީ ބަޔަކު ގޮތުގައި ކަންބޮޑުވާންޖެހޭ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އެއަށް ބައްލަވައި ލިބޭނީ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެކަމުގައި ވާހަކަ ގަދައަށް ދެކެވި، ބައްލަވައި ހޯދަން މަސައްކަތްކޮށްދީފާ. އެހެންވީމާ، މި މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރަން. ދެން، ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރުމުގެ ކުރިން މުޢިއްޒު އެ ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް އެ ބައްދަލުކުރަންޖެހޭ ފަރާތްތަކާއި އަދި ބައްދަލުކޮށްގެން އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަނީ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެހެން ދުވަހަކަށް ދެން ދަންނަވާލާނަން އެ ބޭފުޅުން، އިދާރީ ބޭފުޅުން ސިވިލް އޭވިއޭޝަނަށް އެއްވެސް ބޭފުޅަކު އިޢުތިރާޒެއް ނުކުރާނަމަ ކޮންމެހެން ވޯޓަކަށް އެހުމާ ނުލައި އަޅުގަނޑުމެން ދެން އޮންނަ ބައްދަލުވުމެއްގައި މިކަމާ ގުޅޭގޮތުން އަދި ސިވިލް އޭވިއޭޝަން އޮތޯރިޓީގެ ބަހެއް ހޯދުމަށްފަހު ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރާގޮތަށް. އާދެ! ދެން އިތުރު އެހެން ކަމެއް ފާހަގަކުރަން ނެތިމަ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުން މިއަދު މިހިސާބުން ނިންމާލާނަން.